

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 54

23 липня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 54 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3

Аналітичний ракурс

Рябоконь А.

События во Врэдиевке как толчок для реформ в МВД	8

Законодавча влада	24

Виконавча влада	34

Політика	44

Економіка	49

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	56

У ЦЕНТРИ УВАГИ

До 1025-річчя Хрещення Київської Русі

23 липня в рамках масштабного святкування 1025-річчя Хрещення Київської Русі за участі представників державної та міської влади, духовенства і науковців у Києві проходить засідання круглого столу з теми: «Роль християнства у житті українського народу».

Також, у рамках святкових заходів 25 липня 2013 р. у приміщенні Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (м. Київ, вул. Володимирська, 22а, територія Національного заповідника «Софія Київська») з нагоди відзначення 1025-річчя хрещення Київської Русі відбудеться урочисте відкриття документальної виставки «Духовні святині Києва».

Минуле головних святинь всієї Русі – храмів і монастирів Києва – є головною темою представленої виставки.

У експонованих документах репрезентовано складну долю християнської церкви на українських теренах, що зазнавала часи утвердження й розквіту, переслідувань і гонінь. Завдяки відданості вірі і праці мирян головні святині Християнської Русі налічують вже близько 10 століть.

Виставка висвітлює історію таких київських святинь як Десятинна церква, Свято-Успенська Києво-Печерська лавра, Братський Богоявленський монастир, Свято-Михайлівський Золотоверхий монастир, Видубицький Свято-Михайлівський монастир, Софійський собор, містить відомості про римо-католицькі костели, старообрядницьку церкву та євангельсько-лютеранську кірху й інші пам'ятки Києва. Документи розповідають про господарську, наукову, громадську, культурну та релігійну діяльність київських монастирів та храмів. Особливу увагу приділено документам, що відображають урочистості, пов'язані зі святкуванням 900-ліття Хрещення Русі, яке відзначалося 1888 р. та 1000-ліття Хрещення Русі – у 1988 р.

У виставці використано понад 205 історичних документів, планів, креслень та фотоматеріалів.

Оснoву виставки становлять цінні й унікальні документи, що зберігаються в Центральному державному історичному архіві України, м. Київ. Серед яких варто особливо відзначити жалувані грамоти на землеволодіння окремих київським монастирям, видані польськими королями та російськими царями XVII–XVIII ст., грамоти, що підтверджували права на ставропігію Києво-Печерської лаври, грамоти про призначення настоятелів і митрополитів. Окрему сторінку виставки присвячено перебуванню греко-католицької митрополичої кафедри в стінах Софійського собору. Особливо варто відзначити документи, пов'язані з історією будівництва та реконструкції головних релігійних святинь Києва, друкарською, освітянською та громадською діяльністю церкви. Документи XVIII – початку XX ст. дають змогу прослідкувати історію будівництва окремих пам'яток, – від перших закликів віруючих про потребу в будівництві церкви до реалізації задуму, зокрема – Андріївської церкви, Володимирського собору, церкви Святого Миколая на Аскольдовій могилі, Покровської церкви на Солом'янці та ін.

Виставка вкотре нагадує нам основні ідеї Володимирового хрещення, яке поклато початок духовному розвитку, піднесенню освіти, науки, будівництва храмів на терені давньої Київської держави.

Виставку підготовлено Центральним державним історичним архівом України, м. Київ, за участі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України, Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України та Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного.

З 26 липня по 22 вересня в «Мистецькому Арсеналі» відбудеться грандіозна виставка «Велике і Величне», яка стане однією з ключових культурних подій офіційної програми святкування 1025-річчя Хрещення Київської Русі.

27 липня в рамках святкування на Хрещатику перед будівлею КМДА відбудеться святковий концерт за участі гуртів «Воскресение», «Ю-Питер», «Брати Карамазови», «Аліса», «С.К.А.Й.». Також на киян та гостей столиці чекає шоу, під час якого за до-

помогою сучасних спецефектів у 3D-форматі будуть відтворені сторінки історії українського народу та нашого міста.

«Київ один з найвидатніших центрів православ'я у світі. Адже саме тут відбулася епохальна подія – Хрещення Київської Русі. Цьогоріч багато вірян святкуватимуть ювілейну дату 1025-річчя, у тому числі і за межами нашої держави. Ми очікуємо багато гостей і ретельно готуємося до відзначення одного з найшанованіших духовних свят. Переконали, що київські культові споруди, пам'ятки архітектури та розмаїта культурна програма створять неповторну атмосферу унікального свята», – зазначив заступник голови КМДА В. Корж.

На урочистостях у Києві з нагоди 1025-річчя Хрещення Русі будуть присутні представники всіх помісних православних церков. Про це повідомив предстоятель Української православної церкви митрополит Володимир.

У рамках святкування відбудеться урочистий молебень на Володимирській гірці біля пам'ятника князю Володимиру-Хрестителю Русі та в день пам'яті князя Володимира – Божественна літургія на Соборній площі Києво-Печерської лаври.

«Літургія в Лаврі 28 липня, як і молебень на Володимирській гірці біля підніжжя пам'ятника 27 липня вже стали невід'ємною частиною урочистостей на честь святого князя Володимира, – зазначив митрополит Володимир. – Але цього року ювілейні урочистості будуть посилені присутністю і участю в богослужіннях предстоятелів і представників усіх помісних православних церков. Вже підтвердили свою участь Олександрійський, Антиохійський, Єрусалимський, Грузинський, Сербський і Болгарський патріархи, а також предстоятели Кіпрської, Польської та Американської Церков. Ми також очікуємо офіційні та представницькі делегації Константинопольського патріархату, Румунської, Елладської, Албанської церков і Церкви Чеських земель і Словаччини. Всі помісні православні церкви візьмуть участь у святкуванні 1025-річчя Хрещення Русі», – повідомив предстоятель Української православної церкви.

До свята очікується, також, прибуття до Києва Президента Росії В. Путіна. Про намір російського президента

відвідати Київ на урочистості з нагоди 1025-річчя Хрещення Київської Русі 19 липня повідомив прес-секретар В. Путіна Д. Песков.

Цього разу під часу візиту президента Росії до Києва вони з українським Президентом В. Януковичем обговорять інтеграційні перспективи України.

Про це кореспонденту повідомило високопоставлене джерело, назвавши дане питання «найбільш болючим» питанням двосторонніх відносин.

Україні ж цікаво почути від російської сторони, як найбільш ефективно використати статус спостерігача при Митному союзі і як представник України зможе включитись у роботу Євразійської економічної комісії.

Окрім того, під час зустрічі В. Януковича й В. Путіна в Києві обговорюватимуться питання економічної співпраці двох країн.

«До складу російської делегації мають увійти міністри економічного блоку, ті, хто залучені до проектів у сфері авіації, космосу, суднобудування та режиму спільної торгівлі. Це – Міністерство економічного розвитку, Міністерство промислової політики», – повідомило джерело.

За його словами, після робочої зустрічі прем'єр-міністрів України та РФ у Сочі залишається актуальними й невирішеними декілька серйозних питань економічної співпраці, рішення щодо яких має ухвалюватись на рівні президентів. Зокрема, потрібно остаточно домовитись про поновлення серійного виробництва транспортного літака Ан-124 «Руслан».

Крім того, президенти обговорять гуманітарні питання, зокрема підготовку в наступному році 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка. «У нас майже готовий спільний план і є домовленість, що його мають підписати президенти», – зазначило джерело.

Нагадаємо, заходи до святкування 1025-річчя Хрещення Київської Русі в столиці розпочалися відкриттям 8 липня в Музеї історії Києва виставки «Скарби Святих Лавр України». Першими експозицію побачили міністр культури України Л. Новохатько, заступник голови КМДА В. Корж, а також епі-

скоп Бородянський, вікарій Київської Митрополії Преосвященніший Варсонофій.

Завітавши на виставку, можна побачити унікальні експонати трьох Лавр України: Свято-Успенської Києво-Печерської лаври, Свято-Успенської Почаївської лаври та Свято-Успенської Святогірської лаври.

Як зазначають організатори, усі ці монастирі є найбільшими духовними центрами України з християнськими раритетами. Їхня історія починалася в невеликих печерах, а згодом, завдяки духовному подвигу їх насельників, ці храми перетворилися на найбільші монастирі та отримали статуси Лавр. Ці храми відомі на весь світ і продовжують розвиватися та укріплюватися, виконуючи свою духовну місію.

Експонати виставки висвітлюють загальну сутність і велич цих духовних осередків та особливості кожного храму. Серед експонатів представлені: ікони, церковні книги, хрестиненкопціони, шати для ікон, потирі, кахлі, літографії, сувенірна продукція тощо.

У Музейно-виставковому центрі «Музей історії Києва», що на вул. Богдана Хмельницького, 7, виставка триватиме до 15 серпня.

Крім того, 20 липня на Співочому полі Печерського ландшафтного парку відкрилася тематична виставка квітів, яку доповнив фестиваль духовної християнської музики та співу.

Широкомасштабна програма святкування підготовлена на виконання Указу Президента України, який доручив організувати ювілейні урочистості на найвищому рівні. Також, відповідно до Указу Президента, Київська міська влада провела низку заходів зі збереження християнської культурної спадщини (*Урядовий портал* (http://www.kmu.gov.ua/control/public/article?art_id=246503288). – 2013. – 8.07; *Перший національний* (<http://1tv.com.ua/uk/specialnews/2013/07/22/19483>). – 2013. – 22.07; *Високий замок* (<http://www.wz.lviv.ua/news/38167>). – 2013. – 22.07; *ForUm* (<http://ua.for-ua.com/ukraine/2013/07/22/135330.html>). – 2013. – 22.07; *Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2013/07/22/6994694/>). – 2013. – 22.07).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Рябокони, мл. науч. сотр. «СІАЗ» НБУВ

События во Врадиевке как толчок для реформ в МВД

События в пгт Врадиевка Николаевской области и последовавшая за ними информационная «антимилицейская» волна в СМИ и соцсетях всколыхнули всю Украину. 27 июня жительница поселка Врадиевка И. Крашкова, оказавшаяся в реанимации, сообщила врачам «Скорой» о том, что в ночь с 26 на 27 июня ее изнасиловали и избили сотрудники местной милиции – лейтенант Д. Полищук и ст. лейтенант Е. Дрыжак, а также таксист С. Рябиненко. Позже в СМИ получили распространение слухи о том, что один из милиционеров является родственником прокурора Заводского района Николаева, а другой – крестником начальника обл. управления МВД.

30 июня суд взял под стражу С. Рябиненко и Д. Полищука на два месяца. Информация о том, что Е. Дрыжак (в силу алиби) остался на свободе, вызвала рост возмущения сельчан, поскольку в его алиби они не поверили. В ночь с 1 на 2 июля жители Врадиевки трижды штурмовали районное отделение милиции, требуя выдачи Е. Дрыжака. По сообщению издания «Левый берег», «около тысячи человек осадили здание и забросали его камнями, дымовыми пашками и бутылками с зажигательной смесью. Милиционеры в ответ применили слезоточивый газ, а потом забаррикадировались в подвале и вызвали скорую помощь, но осаждающие не пустили врачей в здание». В райцентр был переброшен «Беркут».

2 июля в Верховной Раде выступил министр внутренних дел В. Захарченко. В частности, он заявил о том, что «из-за сокрытия объективной информации об обстоятельствах совершения преступления, министерство с опозданием отреагировало на ситуацию. <...> Как результат, это вызвало возмущение местного населения». Кроме того, министр сообщил, что «начальник УМВД в области Парсенюк В. М. отстранен

от исполнения обязанностей. Относительно начальника Врэдиевского РО Синицкого В. О. принято решение об освобождении его из органов внутренних дел. Для проведения служебной проверки не месте работает бригада министерства во главе начальника штаба».

В тот же день по поручению Президента В. Януковича, все время публично подчеркивающего необходимость «принципиальных кадровых решений» в рамках МВД, СБУ и Генеральной прокуратуры, Генпрокурор В. Пшонка провел совещание с участием В. Захарченко и главы СБУ А. Якименко (СБУ осуществляет «оперативное сопровождение» врэдиевского дела). Он сообщил о том, что прокурор Врэдиевского района С. Мочалко снят с занимаемой должности.

3 июля был задержан Е. Дрыжак. А на следующий день прокурор Николаевской области А. Курьсь заявил, что дело об убийстве в январе 2011 г. во Врэдиевке 15-летней школьницы А. Поркул, убитой при подобных обстоятельствах, будет расследовано повторно и объединено с делом И. Крашковой. По сообщениям СМИ, во время расследования смерти А. Поркул у 11 человек показания были выбиты под пытками, а двое подозреваемых покончили жизнь самоубийством.

5 июля глава МВД В. Захарченко во время брифинга сообщил, что на месте работает группа центрального аппарата, 80 человек местных жителей обратились за помощью. Все заявления граждан о совершенных преступлениях на территории Николаевской области будут проверены, все причастные к сокрытию преступлений привлечены к ответственности, будут приняты жесткие кадровые решения. При этом министр отметил: «Только после решения суда будет понятно, кто и в какой мере виновен в том, что произошло».

В тот же день Генпрокурор В. Пшонка выступил с обещанием не возбуждать дела в отношении участников волнений. Одновременно поступило сообщение о том, что принято решение о заключении под стражу М. Кудринского – заместителя начальника Врэдиевского РУ МВД, обвиняемого в том, что он выбивал из С. Рябиненко показания в пользу Е. Дрыжака.

Отметим, что в организации митингов во Врэдиевке участвовали представители объединенной оппозиции народные

депутаты Н. Катеринчук и А. Парубий. Во время штурмов рай-отдела МВД на месте событий присутствовала группа активистов ВО «Свобода» во главе с народным депутатом Э. Леоновым.

Данные события развивались на фоне очередного обострения конфликта между известным местным предпринимателем А. Корнацким и местными властями. Сам А. Корнацкий прибыл во Врадиевку и выступил с резкими обвинениями против милиционеров. Ранее в ряду своих злейших врагов (наряду с Генпрокурором В. Пшонкой), он называл губернатора Н. Круглова и начальника областной милиции В. Парсенюка. По сообщениям ряда СМИ, местные власти рассматривают в качестве одного из организаторов волнений А. Бурлака – активиста созданной А. Корнацким организации «Селянский фронт».

В СМИ на фоне разгорающегося и раскручиваемого криминального скандала были вброшены якобы исходящие от подозреваемых милиционеров обвинения руководства местного МВД в создании системы круговой поруки, поголовного взяточничества и обирания рядовых милиционеров: «Мы обязаны возить дань в Николаевское УМВД каждый месяц, а если надо срочно, то нам дают одну ночь для сбора определённой суммы денег <...> Если требует общественность увольнять и наказывать нас, так увольнять надо всех исполнителей и заказчиков системы!». История приобрела международный резонанс. Например, газета «Вашингтон пост» дала следующую оценку происходящего: «Дело вызвало широкое возмущение среди украинцев, которые говорят, что коррупция, беззаконие и безнаказанность чиновников и их богатых друзей заметно увеличились с тех пор, как три года назад пришел к власти Президент В. Янукович».

Можно не сомневаться, что главной причиной «врадиевского бунта» стало массовое недовольство рядовых граждан действиями правоохранительных органов, для чего последние дали достаточно оснований. В то же время нельзя исключить наложения на массовое возмущение и целенаправленных усилий местных бизнес-элит, конфликтующих с действующими властями.

Стартовавший 7 июля во Врадиевке марш против «милицейского произвола», параллельно с которым во многих горо-

дах проходили «дружественные» акции протеста с попытками штурмов районных отделений милиции в Фастове (Киевская область) и Святошинского РУВД 18 июля завершился в Киеве. Возглавили его координатор общественного движения «Спільна справа» А. Данилюк и народный депутат от УДАРа С. Каплин. Требования: увольнение министра В. Захарченко и переаттестация общественными комиссиями всех работников милиции. В акции приняли участие около 20 человек, из них один житель Врэдиевки, который возвратился, не дойдя до г. Первомайска Николаевской области.

9 июля в Житомире, Кировограде, Чернигове, Львове, Полтаве и Тернополе состоялись митинги солидарности с жителями Врэдиевки. Несмотря на синхронность, лозунги во всех случаях были разные: в одних случаях требовали отставки В. Захарченко, в других – переаттестации милиции.

12 июля пресс-служба МВД сообщила об увольнении из милиции начальника УМВД Николаевской области В. Парсенюка, его заместителя и начальника кадрового подразделения УМВД. Всего из органов внутренних дел уволены девять сотрудников милиции, три сняты с должностей, три предупреждены о неполном служебном соответствии.

Безусловно, происшествия во Врэдиевке были вполне «настоящими» – были изнасилования и убийства, был и стихийный протест селян против вполне конкретных работников милиции. Однако то, что происходило далее вокруг резонансного события, вышло за рамки просто стихийного протеста. Развернулась целенаправленная информационная кампания по дискредитации органов внутренних дел и персонально министра В. Захарченко, определенными признаками чего были:

– резкое увеличение в СМИ информации о случаях «милицейского беспредела». Особенно хорошо это было видно, например, по ленте новостей интернет-издания «Украинская правда», которое ежедневно давало информацию об инцидентах с участием работников милиции;

– скоординированные по времени и по набору лозунгов «стихийные» акции протеста 9 июля во многих городах

страны. Заметим, что ни одна общеукраинская партия ответственности за их организацию на себя не взяла;

– проводились целенаправленные акции против органов внутренних дел, наиболее яркие из которых были осуществлены Коалицией участников помаранчевой революции (КУПР) и ВО «Свобода» 12 июля в Святошинском районе столицы и в Фастовском РОВД 16 июля.

Цель развернутой протестно-информационной кампании, очевидно, состояла в том, чтобы добиться отставки министра В. Захарченко (не исключено – как слишком близкого к Президенту В. Януковичу) и деморализовать работников органов внутренних дел. По мнению экспертов, политиков и сотрудников силовых структур, есть три главные причины нынешних событий. Во-первых, у населения действительно превышен лимит раздражения действиями отечественных правоохранителей – неэффективных и коррумпированных. Во-вторых, оппозиция пытается использовать это недовольство для пробуждения в массах «революционных настроений» (особенно это очевидно по событиям на киевском рынке «Шлях»). В-третьих, во власти ряд групп влияния недоволен министром В. Захарченко и не прочь использовать нынешние скандалы вокруг милиции, чтобы заменить его на «своего» человека. Руководство МВД, несомненно, разобралось в сути и причинах происходящего, что видно по основательной подготовке к завершающему этапу «Врадиевского марша» и его результатам 18 июля.

То, что 18 июля в Киеве пройдет сразу несколько акций с врадиевским «оттенком», было довольно неожиданным для экспертов и журналистов. Один митинг численностью в несколько сотен человек прошел днем под зданием МВД, а второй, аналогичный, – ближе к вечеру на майдане Независимости. Причины такого «раздвоения Врадиевского марша» более чем красноречиво объяснил руководитель ГО «Спільна справа» А. Данилюк, один из инициаторов похода врадиевцев на Киев, в своем Фейсбуке: «Политические партии все-таки нарушили формат врадиевского шествия: оставив настоящих инициаторов на местах ночевки, первыми вошли в центр города, используя при этом партийную символику. Гопак

на граблях – украинский народный танец», – написал он. «Когда людей, которые прошли 500 км, оставляют спать, а сами, набрав массовку, триумфально входят в Киев под партийными знаменами, надо бить по зубам, а не разговаривать», – отметил общественник.

Кроме того, стоит отметить появившееся в Интернете утром 18 июля видео, на котором лидер УНА-УНСО И. Тополя вместе с лидером КУПР С. Мельниченко торгуются с журналистами (сыгравшими роль представителей власти) за какую сумму денег они готовы свернуть «Врадиевский марш». В ходе торгов так называемые лидеры, начав с 350 тыс. дол., соглашались на сумму в 100 тыс. дол.

В акции у Министерства внутренних дел приняли участие представители некоторых политических партий – включая и «ударовца» С. Каплина, который оказался одним из главных парламентских «кураторов» протестного движения. Несмотря на то, что без потасовок дело не обошлось, эта акция прошла сравнительно спокойно, и именно ее делегаты (включая нардепов-оппозиционеров), в конечном итоге, получили возможность пообщаться с главой МВД.

В. Захарченко отметил, что во время встречи, на которой присутствовали трое жителей Врадиевки, они, в частности, изложили свое виденье ситуации. «Они попросили меня, чтобы я сделал все, чтобы людей, которые эмоционально высказывались и эмоционально действовали в отношении работников милиции относительно нападения на райотдел, чтобы я, как министр, сделал все, чтобы их не привлекали к ответственности. Я такое обещание им дал, сказал, что я, как министр, буду делать все, чтобы этих людей не привлекали к ответственности», – сказал В. Захарченко.

Также он отметил, что по поводу нападения на райотдел милиции во Врадиевке нужно сделать юридические выводы. Министр также добавил, что во время встречи граждане сообщили, что в течение более 10 лет в этом поселке происходили определенные противозаконные действия.

В то же время В. Захарченко заявил, что организаторы штурма Святошинского РОВД Киева будут наказаны.

«По Святошино – там совершенно другая ситуация. Действительно, во Владивке произошли события, которые все знают, а в Святошино – это группа активистов фактически спровоцировала штурм, и мы сказали, что людей, которых вывели пошатать и повалить этот забор, мы привлекать не будем, но провокаторов – тех мы, конечно, привлечем к ответственности», – сказал министр.

В. Захарченко подчеркнул, что от событий в Святошино пострадали правоохранители, которые до сих пор находятся на лечении в госпитале. «Для всех людей я хочу сказать, чтобы не поддавались на провокации. Такого нельзя допускать. Милиция – это режимный объект, где хранится оружие, там содержатся арестованные. Поэтому здесь должна соблюдаться определенная режимность», – добавил министр.

После того как В. Захарченко побеседовал с представителями одних митингующих, другим – собравшимся на майдане Независимости – было предложено оставить заявления в передвижной приемной МВД, где присутствовал заместитель министра. Акция на Майдане, куда политические флаги не допускались (делая исключение только для общественной «Спільної справи»), планировалась основательнее. Именно там участники марша разбили палаточный лагерь для бессрочного протеста, но организовать стационарный пункт до времен, «пока требования не будут выполнены», участникам не удалось. Однако данная акция и ее формат не были санкционированы властями. После того как ближе к ночи большая их часть уже разошлась, на Майдане появились бойцы «Беркута» и автозаки.

Около полуночи акция против «милицейского произвола» была сметена, а десяток протестующих – задержаны. По словам сотрудников МВД, активисты позже были отпущены, а на утро их ждали административные суды. Фемида к арестованным отнеслась по-разному, но большинство из них были-таки оштрафованы. Правоохранители, тем временем, в законности своих действий не сомневаются. «Спецподразделение “Беркут” действовало согласно всем требованиям внутренних инструкций и предписаний. Никаких нарушений со стороны

милиции не было», – заявил начальник Главного управления МВД в Киеве В. Коряк. «В результате вчерашних событий к админотвественности привлечено 11 человек, еще один – к уголовной. Кстати среди задержанных есть несколько человек с криминальным прошлым, которые отбывали наказание за уголовные преступления», – отметил он.

Отдельно отметим и то, что в этот же день в Киеве и Донецке состоялись митинги в поддержку сотрудников правоохранительных органов. Организаторами мероприятий выступили Киевский союз ветеранов МВД и Донецкое областное общество объединений по охране общественного порядка и государственной границы. Центральные СМИ данным митингам уделили гораздо меньше внимания, нежели «антимилицейским», хотя по численности участников они были вполне сопоставимы.

Участники митингов, среди которых были представители общественных организаций ветеранов МВД, Вооруженных сил и спецслужб, члены семей погибших при исполнении сотрудников милиции держали в руках плакаты «Милиция была и будет с народом», «Ветераны МВД – защитим милицию», «Долой провокаторов от “Свободы” и “УДАРа”». В ходе митинга выступающие отметили, что, несмотря на имеющиеся кадровые проблемы в правоохранительных органах, милиция была и остается ведомством, которое гарантирует защиту своим гражданам от различного рода посягательств на их жизнь, права и свободы. Также участники мероприятия осудили последние события, связанные со штурмом райотделов милиции в Святошино, Фастове (Киевская обл.) и Врэдиевке (Николаевская обл.), и почтили память погибших милиционеров минутой молчания.

Врэдиевский случай стал соблазнительным информационным поводом даже для тех партий и общественных организаций, которые не оказывали заметной поддержки протестующим. К тому же сам повод с последующей информационной раскруткой представил широкий простор для лозунгов: от близких врэдиевцам надежд на справедливость и наведение порядка в местах злоупотреблений до куда более «размашистых» воззваний «Всех отставить и всех реформировать!».

Делегитимизация протестов в целом на «политическом» основании – подход простой и эффективный. Примечательно тут и то, что МВД, с одной стороны, всячески поддерживает право владивцев на выражение мнения – в том числе, не только тех троих, с кем беседовал министр, но и всех, кто собрался на Майдане. С другой стороны, разделение протестующих на группы по интересам продолжается. В целом, после того как первая волна возмущения немного утихла, политика руководства правоохранительных органов следует принципу «спасибо, разберемся». Увольнения проблемных сотрудников и обещания переаттестовать аппарат МВД органично сочетаются с попытками определить, у кого «проблемы», а у кого – требования. «Граждане ко мне пришли со своими проблемами, с наболевшими вопросами, и их вообще не интересуют политические вопросы. А народные депутаты, которые привели с собой партийцев, они, конечно, пришли с такими требованиями. На владивских событиях кое-кто хочет заработать себе политические бонусы», – так подытожил встречу с делегатами В. Захарченко. В то же время «силовики» определенно осознают ущерб, нанесенный их репутации. «Системе придется и потом, и кровью смывать Владивку. И все будет зависеть от того (имидж милиции и возвращение доверия украинцев), насколько системными и эффективными будут эти реформы», – высказался глава Профсоюза работников милиции Украины А. Онищук.

Украинская правоохранительная система действительно нуждается в кардинальных переменах. Об этом свидетельствует общественное возмущение действиями милиционеров, это признают и в Министерстве внутренних дел. Однако предыдущие попытки реформировать отечественную милицию не дали положительных результатов. Произвол, применение насилия и пыток, коррупция и отсутствие общественного контроля ведут к тому, что милиция не пользуется авторитетом у всех слоев населения. По данным исследования Института социологии НАН Украины, лишь 1% граждан полностью доверяет милиции. При этом финансирование МВД каждый год увеличивается: если в 2012 г. ведомству выделили

14,5 млрд грн, то в 2013-м – уже более 15 млрд грн. Но для успешной реформы нужно еще больше денег, утверждают милицеские чиновники – не менее миллиарда каждый год дополнительно.

А пока, вступаая в контакт с сотрудниками правоохранительных органов, украинские граждане рискуют стать жертвами милицеского произвола. В 2012 г. в прокуратуру поступило более 114 тыс. жалоб на действия милиции. Расследования велись только по 1750, из них лишь 320 закончились возбуждением уголовных дел. На пытки в украинской милиции много раз обращал внимание Европейский суд по правам человека. По данным директора организации «Международная амнистия» в Украине Т. Мазур, в стране до сих пор нет независимого органа для расследования жалоб на действия работников милиции. Как и раньше, заявления о пытках эффективно не расследуются, а те, кто настаивает на рассмотрении своих жалоб, рискуют увязнуть в многолетних судебных тяжбах.

Одним из главных источников проблем является порочная система отчетности в правоохранительной системе. «Карьера милиционера, судьи и прокурора зависит от статистики. Как только падает процент раскрываемости преступлений, идет предписание прокурора о наказании, вплоть до снятия с должности», – поясняет экс-министр ведомства Ю. Луценко.

Будучи министром внутренних дел, А. Могилев тоже признавал, что критерии оценки работы правоохранителей являются главной причиной пыток. «Милиционеров поощряют раскрывать большое количество преступлений любыми методами», – заявил он тогда. При этом А. Могилев сравнивал Украину, где от милиции ожидают раскрытия преступлений на уровне 60–70 %, с Польшей, в которой этот показатель составлял 40 %.

Планы по реформированию ведомства есть и у нынешнего руководства МВД, однако изменение системы статистики в них пока не входит. По данным замминистра внутренних дел С. Черных, к 2015 г. украинская милиция будет переименована в полицию, а личный состав пройдет переаттестацию. Кроме того, по словам С. Черных, полиция должна состоять из

криминальной, финансовой, транспортной, специальной полиции и полиции общественной безопасности. На втором этапе реформирования планируется создать Государственное бюро расследований и реформировать внутренние войска.

К слову, похожий сценарий реализовали российские власти – в 2011 г. там тоже реформировали милицию, переименовав ее в полицию и проведя переаттестацию сотрудников. Но число нареканий на работу ведомства не уменьшилось.

Среди тех примеров реформ правоохранительных органов за рубежом, которые активно обсуждаются в украинском политико-экспертном сообществе, выделяются такие:

Польша: Самые радикальные перемены польская полиция пережила в начале 90-х годов, когда к власти в стране пришли оппозиционеры и диссиденты. Министром внутренних дел стал К. Козловский, который до этого подвергался преследованиям со стороны органов госбезопасности, был осужден и сидел в тюрьме. В течение пяти лет после реформы с 1990-го по 1995 г. обновилось 60 % состава полиции. С тех пор набор новых людей в польскую полицию происходит на конкурсной основе. На одно место может претендовать несколько десятков желающих. Служба надзора за деятельностью полиции подчиняется напрямую главе ведомства и занимается раскрытием преступлений среди правоохранителей. В стране действуют также механизмы общественного контроля за полицией. Например, свои законодательные инициативы польское МВД согласовывает с правозащитными организациями. Правозащитники имеют право зайти в любой полицейский участок, чтобы проверить условия и обращение с людьми в камерах предварительного заключения. Данные реформы дали положительный результат: если в 1987 г. уровень доверия поляков к полиции составлял 23 %, то к 2009-му возрос до 72 %.

Грузия: Первым шагом реформы стало увольнение руководства всех силовых структур страны. Основной упор был сделан на перемены в дорожной инспекции, сотрудники которой имели репутацию самых коррумпированных из-за массовых поборов на дорогах. Вторым этапом реформы стало принятие в 2004 г. Закона «О патрульной милиции» и увольне-

ние 30 тыс. полицейских. Взамен были набраны и обучены «с чистого листа» новые люди. Штат МВД был обновлен на 88 %, а общая численность сотрудников МВД сократилась с 85 тыс. до 26 тыс. По словам руководителя департамента МВД Грузии Ш. Утиашвили, в 2005-м за взятки были посажены за решетку 200 сотрудников полиции, в 2006-м – еще больше и только после этого количество полицейских, арестованных за взятки, стало сокращаться. Еще один шаг – повышение зарплат всем сотрудникам полиции. Заработная плата возросла в 10–15 раз: при средней зарплате в Грузии в 200 дол. участковый инспектор зарабатывает 400–500 дол. в месяц, патрульный – 600–1000 дол. Кардинальные изменения претерпела и кадровая политика: система отбора сотрудников МВД состоит из многочисленных тестов. Правда, с приходом новой власти успех реформ был поставлен под сомнение в связи с информацией о пытках со стороны грузинских полицейских.

Шотландия: Реформа полиции в Шотландии – одна из самых молниеносных в истории. Специальный закон о реформе принят летом 2012-го, а основные его положения реализованы уже к апрелю нынешнего года. Толчком к переменам послужил бюджетный дефицит – денег на финансирование полиции в прежнем объеме не хватало. По словам главы полиции Шотландии В. Эмери, бюджет на 2013 г. необходимо было сократить на 100 млн дол. (при общем бюджете в 1,5 млрд дол.). «Мы не рассматриваем полицию в качестве бизнеса. Однако хотели бы позаимствовать принципы и этику, применяемые в бизнесе», – сказал он. Если раньше шотландские силы правопорядка состояли из восьми различных подразделений, то теперь все они объединены в рамках одной структуры. Это позволило избежать дублирования функций. Использование полицейского автопарка из 3500 автомобилей стало более рациональным, поскольку координируется из одного центра. Часть освободившейся недвижимости полицейских управлений была выставлена на продажу. Реформа дала и видимые результаты: уровень преступности в Шотландии за последний год снизился на 13 %, до минимального уровня за последние 39 лет.

Эстония: В советское время преступность в Эстонии была ниже, чем в среднем по СССР, но к 1994 г. по уровню умышленных убийств Эстония опережала Россию. Косметические реформы эффекта не дали, и властям пришлось менять внутреннюю структуру ведомства. Образцом послужила финская модель «невоенизированной полиции»: организация, оказывающая гражданам услуги. Значительную часть личного состава МВД уволили. Если в 1991-м в Эстонии было 7 тыс. полицейских, то к началу 2000-х годов – 3500. Самое серьезное сокращение работников полиции состоялось в 1999 г., когда после российского дефолта эстонская экономика испытывала проблемы. Чтобы сохранить уровень зарплат, власти уволили больше тысячи полицейских. На сегодняшний день самая низкая зарплата полицейского примерно такая же, как средняя зарплата по стране. В первый год работы констебль получает около 850 дол. ежемесячно, заработная плата комиссара – 1000 дол. В 2010 г. под одной крышей были объединены департаменты полиции, пограничной службы и миграции. После завершения реформы уровень убийств в Эстонии снизился в 3,5 раза, а доверие к полиции возросло: в 2000 г. полиции доверяло 36 % граждан, в 2012-м – 90 %.

Литва: Власти Литвы пытаются переагрузить национальную правоохранительную систему вот уже два десятилетия подряд. В конце 1990 г. в республике был принят закон о полиции. Инициаторы реформ хотели, чтобы полиция превратилась в уважаемый общественный институт. Отчасти это удалось: литовские полицейские вежливы и обязательно представляются, прежде чем обратиться. Если они услышат русскую или польскую речь, то и обращаются по-русски или по-польски. Системы, по которой полицейский должен раскрыть какое-то количество преступлений, в Литве нет, поэтому за «галочками», как в России или Украине, полицейские не гонятся, и это снижает коррупцию в рядах стражей порядка. Зарботная плата полицейского в сельской и городской местностях одинакова. Большое внимание уделяется физической подготовке полицейских. Реформа считается удачной: уровень преступности стабилизировался, сократилось число

ДТП, условия труда полицейских улучшились. Но экономический кризис обострил ситуацию. В 2011 г. в некоторых районах полицейские в связи с нехваткой денег пересели с автомобилей на велосипеды. Урезание зарплат вынудило правоохранителей прибегнуть к непривычным методам борьбы за свои права: сотрудники полиции босиком выходили на акции протеста под лозунгом «Босой сотрудник – люди в опасности». Основные требования — возвращение зарплат и отмена увеличения рабочей недели, которую довели с 40 до 48 часов.

Рассматривая зарубежный опыт, нужно учитывать и то, что далеко не все методы зарубежных реформаторов могут оказаться эффективными на украинской почве. Одним из наиболее популярных и обсуждаемых методов является существенное повышение зарплаты сотрудникам МВД. Логика проста: если больше платить, то перестанут брать взятки. Авторы этой идеи всегда приводят в пример Грузию, где полицейские (по крайней мере, на низовом уровне) действительно забыли о поборах после того как им были резко увеличены зарплаты. Но для Украины этот пример неприменим: во-первых, в Грузии вместе с ростом зарплат был почти полностью обновлен личный состав МВД (выполнимость этого условия в украинских реалиях крайне сомнительна); а во-вторых, и в главных – Грузия смогла себе позволить вытянуть такую реформу финансово, причем исключительно благодаря вливаниям извне в виде внешних займов и грантов. Естественно, для украинского бюджета изыскать средства на увеличение зарплаты милиционерам хотя бы вдвое – практически нереально.

Но самое интересное, что зарплата вдвое и даже втрое больше проблему коррупции никак не решит, потому что для некоторых категорий правоохранителей увеличение зарплаты в разы вряд ли станет существенным стимулом воздерживаться от взяток, а покрыть эту разницу не сможет ни один бюджет.

Еще одним популярным «грузинским» методом является тотальное обновление личного состава МВД. Действительно, в Грузии уволили почти всех правоохранителей и набрали новых, причем преимущественно это были выпускники

гражданских вузов. Сами грузины признают, что до момента, когда обновленная полиция заработала в полную силу, прошло около трех лет. Логично предположить, что временная недееспособность правоохранителей должна была привести к оживлению преступного мира. Но в Грузии этого не случилось потому, что параллельно с чисткой МВД преступность Грузии была резко лишена ее ключевого системообразующего фактора – воров в законе, которые «курировали» почти всех местных преступников. В Украине результативность проведения такой акции в нынешних реалиях представляется сомнительной.

Тотальное обновление личного состава МВД в украинских условиях приведет, скорее, к негативным последствиям. Есть сферы правоохранительной деятельности, требующие квалификации, знаний, да и просто жизненного опыта. Например, оперативная работа – это, прежде всего, опыт, который нарабатывается не один год: опыт общения с людьми разных социальных групп, опыт взаимодействия с другими правоохранительными и государственными органами, личный опыт раскрытия преступлений, который со временем превращается в чутье. Вчерашний студент не заменит опытного оперативника или участкового, который знает поименно всех наркоманов и ранее судимых на своей территории, умет находить общий язык с алкоголиками и хулиганами.

После событий во Врэдиевке резко возросло количество граждан, предлагающих за коррупцию и преступления, совершенные правоохранителями, существенно ужесточить наказание, вплоть до возвращения смертной казни. Правда, эффективность таких мер – весьма сомнительна, особенно в стране, где коррупция носит системный характер. Это означает, что как не увеличивай ответственность, возможность уйти от нее сведет эффект увеличения на нет.

Сторонники усиления наказания любят приводить в пример Китай, где коррупционеров иногда даже расстреливают. Тем не менее, несмотря на усиление ответственности, Китай остается крайне коррумпированной страной, что, пусть и неохотно, но признает даже китайское руководство. По данным

Центрального банка КНР, с середины 90-х из Китая сбежало за границу от 16 до 18 тыс. чиновников, прихватив с собой 127 млрд дол. В общем, тяжесть наказания далеко не всегда существенно влияет на уровень коррупции в стране, и Китай тому – яркий пример.

Сторонникам ужесточения требований при отборе кандидатов на должности в МВД кажется, что если на стадии назначения в правоохранительные органы поставить какой-нибудь «фильтр», то через него не просочатся такие люди, как «герои» владивского дела. «Фильтры» предлагаются самые разные – от психологических тестов до проверки на детекторе лжи. На самом же деле подобные проверки личный состав МВД проходит и сейчас – во время ежегодного медицинского осмотра. И психологические тесты во время таких проверок имеют место. Однако случаев, когда милиционеров увольняли за непрохождение этих тестов, новейшая украинская история не знает. Почему этот «фильтр» не работает и работать не будет – понятно: сдать такие тесты – это вопрос небольшой взятки. И на какой уровень это не переноси (некоторые предлагают вывести проведение тестов из системы МВД), при существующем уровне коррупции так и останется вопросом без ответа, только цена его может возрасти.

Идея поставить милицию под контроль общественности и/или местных органов власти выглядит наиболее приемлемой и перспективной в целях реформирования органов внутренних дел. Одна из идей, обсуждаемых в МВД, – это так называемые омбудсмены или ходатаи за людей в силовых структурах, которые будут иметь доступ ко всем документам и которым можно было бы пожаловаться. Однако данное расширение полномочий правозащитников или органов местной власти упирается в вопросы развития институтов гражданского общества в стране и реформы местного самоуправления. Правоохранительная система не существует сама по себе, а является неотъемлемой частью общества и нельзя реформировать часть общества, не меняя его в целом. Все существенные реформы правоохранительной системы всегда шли следом за столь же радикальными изменениями в общественных

отношениях, и ни разу в мировой истории не было так, что правоохранительная система менялась, а общество оставалось таким же.

Руководству страны и министерства, заявившим о реформационных намерениях, потребуеться выверенная стратегия системных изменений в силовых органах. Реформу можно провести успешно, пытаюсь менять не столько систему МВД, сколько систему общественных отношений, исходя из того, что проблемы правоохранительной системы – это проблемы всего общества, а не отдельно взятых институтов власти.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

На нинішньому етапі протистояння політичних сил майбутнього та минулого домінування соціального оптимізму в країні, впевненість та віра в майбутнє держави перетворюється на потужний фактор творення нової демократичної, сучасної та заможної України з високим рівнем життя громадян. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Рибак у статті «Політичні тіні...та політичні реальності», яка опублікована в парламентській газеті «Голос України» 19 липня.

Україна, підкреслив він, має підстави для такого оптимізму. За словами В. Рибача, динаміка зростання ряду провідних регіонів України в першому півріччі цього року та достовірні факти соціально-економічної статистики свідчать, що наша держава продовжує свій шлях вперед по висхідній.

Голова Верховної Ради наголосив, що Президент України В. Янукович «продемонстрував безпрецедентну для українського політикуму політичну мужність та запропонував цілісну стратегію реформ, спрямованих на модернізацію всіх сфер суспільного життя», і «основою нової хвилі українських реформ стала Програма економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». «У своєму щорічному Посланні 2013 р. до Верховної Ради Президент України наголосив: мета

Програми – досягти структурної модернізації економіки за рахунок вирішення ключових соціально-економічних завдань. До них віднесено, зокрема, створення клімату, сприятливого для підприємництва та бізнес-ініціативи; стабілізацію державних фінансів і формування стійкої фінансової системи; модернізацію інфраструктури та реформування ЖКГ; підвищення рівня енергетичної безпеки; імпортозаміщення і розвитку внутрішнього ринку; створення ринку землі. Успіх цих перетворень стане ключем для досягнення національної конкурентоспроможності, забезпечення стійкого економічного зростання України на наступні десятиліття», – підкреслив В. Рибак (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 19.07).

На наступній сесії народні депутати мають проявити політичну волю, продемонструвати повагу до народу та ухвалити ряд критично важливих для держави законів. Про це заявив Голова Верховної Ради України В. Рибак у статті «Політичні тіні...та політичні реальності», яка опублікована в парламентській газеті «Голос України».

В. Рибак зазначив, що попри всі карколомні перипетії другої сесії Верховна Рада змогла піднятися над вузькопартійними амбіціями і політичними протистояннями та прийняти сім надзвичайно важливих законів України з питань соціальної політики, серед яких, зокрема, законодавство про систему призначення та індексації пенсій, про пенсії багатодітним батькам, про забезпечення рівності прав одиноких матерів та батьків, про безоплатне першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням інвалідів війни та інші соціально вагомі законодавчі документи.

Парламент, за словами В. Рибак, опрацював 17 законопроектів щодо покращення інвестиційного клімату, внесених урядом та народними депутатами, частина з них вже прийнята як закони, частина розглянута в першому читанні, частина буде незабаром завершена остаточно. Серед найважливіших законопроектів, розглянутих і прийнятих на другій сесії, керівник

парламенту відзначив 10 законів України та інших актів, пов'язаних з реалізацією євроінтеграційних прагнень України та укладенням майбутньої Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

«Це – головний конструктивний внесок Верховної Ради у поступ країни вперед, її прогрес на шляху реформ та до своєї європейської мети, – сказав В. Рибак – Однак як Голова Верховної Ради України вважаю цей парламентський доробок мінімальним і таким, що не може задовольнити суспільство».

За його словами, на день завершення другої сесії у комітетах Верховної Ради перебували на опрацюванні 1429 законопроектів, серед яких «чимало вдалих законодавчих ініціатив, на які очікує вся країна, яких критично потребує населення України та від яких у значній мірі залежатиме майбутнє держави» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 19.07).

Традиція утворення тіньових урядів навряд чи укорениться в українській політиці. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України В. Рибак у статті «Політичні тіні... та політичні реальності», яка опублікована у парламентській газеті «Голос України».

В. Рибак нагадав, що у так званій «вестмінстерській парламентській системі влади», яку за зразком Великої Британії успадкувало чимало країн світу, утвердилося таке явище, як «тіньова політика». «“Тіньовий кабінет міністрів”, “тіньовий уряд”, “тіньовий міністр” – щоденна лексика політичного життя цих країн, – сказав керівник парламенту. – За звичай, тіньова політика та тіньові політики мають дві головні місії: неупереджено критикувати діючий уряд та пропонувати альтернативні урядовим програми розвитку держави».

При цьому, зауважив Голова Верховної Ради, хоча Україна не належить до вестмінстерської парламентської системи влади, «амбітні українські політики також неодноразово прагнули створити власні тіньові кабінети міністрів, які б політично та інтелектуально конкурували з діючими урядами». «Утім,

принаймні з трьох-чотирьох таких спроб у різні роки лише один опозиційний уряд зміг успішно та продуктивно пропрацювати понад два роки – уряд В. Януковича 2007 р. Чимало з його тіньових міністрів і до сьогодні є членами тепер уже нинішнього Кабінету Міністрів України», – заявив В. Рибак.

«Хоча в надрах Верховної Ради України щойно народилася ще одна (вже п'ята чи шоста) спроба утворити тіньового конкурента уряду, проте можна з певністю стверджувати, що ця традиція в українській політиці навряд чи укорениться. Причина її приреченості проста та очевидна: українські політики, за рідкісним виключенням, намагаються будувати свою “тіньову політику”, так би мовити, “на одній нозі” – нищівній та далеко не об'єктивній критиці уряду. При цьому вони забувають про другу, найважливішу підпору тіньової політики – альтернативні урядовим програми розвитку держави. Ще менше вони дбають про контрольні функції опозиції, про те, щоби бути урядовою “тінню”, яка відтіняє можливі прорахунки уряду та корегує їх власними конкретними програмами та пропозиціями», – наголосив В. Рибак.

Голова Верховної Ради констатував, що тіньова політика, не встигнувши навіть сформуватися в Україні, деградувала у своєрідну політику «політичних тіней», які «відчайдушно прагнуть повернутися у реальну політику, не пропонуючи ані державі, ані людям конструктивних ідей, інноваційних реформ суспільства або масштабних програм творення».

Керівник парламенту навів приклади успішної реалізації реформ на регіональному рівні, підкресливши: «У суспільства є серйозне підґрунтя для оптимістичного погляду в майбутнє, країна на підйомі, програма реформ Президента України не просто виконується, а починає позитивно відбиватися на повсякденному житті суспільства та його громадян».

При цьому Голова Верховної Ради наголосив, що влада в центрі і на місцях добре бачить проблеми, що існують, та «робить все в рамках своїх сил та ресурсів, щоб здолати проблеми минулого та нової доби реформування країни» *(Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 19.07).*

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності протягом другої сесії основні зусилля спрямовував на виконання законопроектної функції.

Комітет впродовж лютого – липня провів вісім засідань, на яких розглянуто 144 питання, з них 23 у порядку контролю. Верховною Радою за результатами розгляду законопроектів, підготовлених комітетом, ухвалено чотири закони, прийнято за основу – 2; повернуто на доопрацювання – 2; відхилено та знято з розгляду – 19. Підготовлено до розгляду в першому читанні – 57 законопроектів; у другому читанні – 6.

Комітет протягом звітного періоду провів низку слухань, круглих столів, інших заходів, на яких розглядалися питання: законодавчого забезпечення діяльності правоохоронних органів; проблеми в застосуванні законодавства у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; законодавчих механізмів боротьби з браконьєрством. Комітет в порядку контролю аналізував стан виконання законодавчих актів Генеральною прокуратурою, Міністерством внутрішніх справ, Державним департаментом з питань виконання кримінальних покарань, податковою міліцією та іншими правоохоронними органами.

З початку діяльності Верховної Ради сьомого скликання до комітету від громадян надійшло 894 звернення, від юридичних осіб – 188. Низка з них була розглянута на засіданнях комітету, за результатами яких отримано відповіді з Генеральної прокуратури, Міністерства юстиції, прокуратур Київської, Донецької і Харківської областей.

Керівництвом комітету проведено низку зустрічей, зокрема, з експертами Ради Європи в межах проекту «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», з делегацією Вірменського благодійного загального союзу (AGBU), із заступником директора Програми Amnesty International у Європі та Центральній Азії Д. Діаз-Жозексом, з головою Офісу Ради Європи в Україні, послом В. Рістовскі.

Протягом другої сесії комітет продовжував співпрацю з офісом координатора проектів ОБСЄ в Україні, зокрема, були отримані висновки щодо відповідності європейському зако-

нодавству проекту Кримінального процесуального кодексу України та низки законопроектів, що перебували на розгляді **(Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2013. – 22.07).**

У Верховній Раді створено міжфракційне депутатське об'єднання «Підтримка Олімпійського руху та спорту України». Презентація міжфракційного депутатського об'єднання відбулася в Олімпійському домі. Голова комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму А. Палатний повідомив, що до складу міжфракційного депутатського об'єднання увійшло 128 народних депутатів з усіх парламентських фракцій.

Голова парламентського комітету зазначив, що одним з дієвих шляхів пошуку додаткових джерел фінансування спортивної сфери є спрямування на потреби спорту частки відрахувань від проведення державної спортивної лотереї та частки надходжень від акцизних зборів з реалізації тютюнової та алкогольної продукції. «Горілчані та тютюнові компанії, які заробляють на погіршенні здоров'я людей, зобов'язані відраховувати частину своїх прибутків на відновлення здоров'я громадян, насамперед через заняття фізичною культурою і спортом», – зазначив народний депутат.

А. Палатний підкреслив, що створене депутатське об'єднання в тісній співпраці з Національним олімпійським комітетом, Міністерством молоді та спорту зможе забезпечити виконання складних завдань розвитку олімпійського руху та спорту в нашій державі.

У презентації також взяли участь міністр молоді та спорту Р. Сафіуллін та президент Національного олімпійського комітету України С. Бубка **(Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2013. – 19.07).**

Головне упуцнення минулої сесії у тому, що народні депутати не знайшли в собі мужності скасувати пенсійну

реформу і виконати свої зобов'язання перед українським народом. Таку думку в інтерв'ю УНН висловив позафракційний народний депутат, заступник голови Комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики І. Єремєєв.

«У сесійній залі є 220 мажоритарників, які на кожній зустрічі обіцяли своїм виборцям, що вони зроблять все, аби скасувати ганебну пенсійну реформу. Без цього б вони навіть не потрапили до парламенту. Але багато з них, коли прийшли до Ради, все що казали – забули. Тому головне упущення минулої сесії у тому, що, голосуючи чотири варіанти законопроектів щодо скасування пенсійної реформи, народні депутати не знайшли в собі мужності їх прийняти і виконати свої зобов'язання перед українським народом. А це, у свою чергу, призводить до того, що тисячі українців просто не доживають до пенсії, не кажучи вже про соціальну нерівність, несправедливе нарахування пенсій тощо», – зазначив І. Єремєєв.

За його словами, чим ближче ми будемо наближатися до 2015 р., тим більше в парламенті будуть реєструвати популістських законів, які теоретично мають «ощасливити» український народ.

«А фактично вони є нічим іншим, ніж поляризацією електорального поля у свій бік. Це буде як з боку влади, так і опозиції. Але по факту можна спрогнозувати, що та сторона, яка виграє виборчі перегони, першою забуде про свої соціальні ініціативи», – підкреслив І. Єремєєв. Також депутат наголосив, що одним з перших його законодавчих ініціатив на черговій сесії буде скасування пенсійної реформи (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

Народний депутат України, лідер Європейської партії України М. Катеринчук зареєстрував законопроект, який передбачає розширення меж необхідної оборони (р.№ 2621а від 19.07.2013). Про це УНН повідомили в прес-службі Європейської партії України.

М. Катеринчук пропонує внести поправку до ст. 36 Кримінального кодексу України і в такий спосіб розширити межі необхідної самооборони.

Даний законопроект пропонує розширити межі необхідної оборони в тих випадках, коли до рухомого або нерухомого майна громадянина незаконно проникають невідомі особи і погрожують йому або його родині тим чи іншим видом насильства – від вбивства до зґвалтування його дружини і дітей. Даний проект закону пропонує раз і назавжди надати громадянам право захищати своє життя і життя своїх рідних і близьких, а також третіх осіб від будь-якого злочинного посягання осіб. Подібна практика має місце в Сполучених Штатах Америки, у Великобританії та ряді інших країн.

Законопроектом пропонується викласти ч. 5 ст. 36 Кримінального кодексу України в новій редакції, у якій розширюються межі необхідної оборони і не має наслідком кримінальної відповідальності дії особи із застосуванням зброї або будь-яких інших засобів чи предметів, які спрямовані на захист себе, членів її сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом, а також третіх осіб від насильства або погрози застосування насильства або на захист свого майна проти особи або групи осіб, що незаконно проникла в його житло, інше володіння незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 20.07).

У Верховній Раді зареєстровано проект Закону про денонсацію угоди між Україною та Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту РФ на території України, повідомляє УНН. Автором документа є народний депутат від фракції «Батьківщина» В. Яворівський (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

В Верховній Раді України зареєстрований проект закону (реєстр. № 3004) о внесении изменений в Закон Украины «О столице Украины – городе-герое Киев» относительно назначения на должность председателя Киевской

городской государственной администрации (КГГА) исключительно лица, избранного мэром Киева (<http://ubr.ua/ukraine-and-world/power/opoziciia-predlagaet-meru-naznachat-glavu-kgga-241438>).

Автором документа является член фракции «Батьківщина» А. Павловский (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

Депутатские фракции ВО «Батьківщина» и ВО «Свобода» подготовили законопроект «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Украины относительно формирования независимой судебной власти».

Об этом УНИАН сообщили в пресс-службе «Батьківщини», подчеркнув, что изменения, которые смогут реально обеспечить независимость судебной ветви власти и сделать невозможным влияние на нее со стороны исполнительной и законодательной власти, необходимы в рамках выполнения Украиной требований Европейского Союза для подписания Соглашения об ассоциации на Вильнюсском саммите.

Законопроект оппозиции предусматривает контроль народа над судебной ветвью власти через импичмент судей, в том числе путем местного референдума. А также – закрепляет непосредственное участие народа в осуществлении правосудия через народных заседателей и присяжных, проинформировали в «Батьківщині». Также предусматривается ликвидация Конституционного Суда как органа, который себя полностью дискредитировал, и возобновление функций Верховного суда Украины как высшего судебного органа в стране, говорится в сообщении.

Законопроектом предлагается также ограничить полномочия Президента в части создания или ликвидации судов – такие решения будут приниматься Верховной Радой Украины через принятие специальных законов.

По данным пресс-службы, фракции ВО «Батьківщина» и ВО «Свобода» собрали под этим законопроектом 127 подписей народных депутатов, и ожидают подписей депутатов от фракции УДАР В. Кличко для внесения проекта закона в Вер-

ховную Раду України в кратчайшие сроки, поскольку согласно действующему законодательству, для регистрации изменений в Конституцию Украины необходимо не менее 150 подписей народных депутатов (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 19.07).

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини В. Лутковська під час свого виступу на засіданні колегії Міністерства соціальної політики України акцентувала увагу на найбільш гострих проблемах у сфері дотримання соціально-трудова прав – заборгованості з виплати заробітної плати, а також на боргових зобов'язаннях держави з виплати пенсій та інших соціальних виплат у розмірах, визначених за судовими рішеннями. Про це УНН повідомили в прес-службі омбудсмена.

«З початку поточного року до уповноваженого з прав людини надійшло понад 38 тис. звернень громадян щодо захисту прав і свобод. Майже половина з них стосувалася повідомлень про порушення соціальних і трудових прав. Чимало системних проблем спостерігаємо у сфері забезпечення конституційних прав на соціальний захист. Однією з найбільш гострих є невивплата пенсій у розмірах, визначених за судовими рішеннями, зокрема, учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Більшість судових рішень у цих справах є чинними, тому в такому випадку має місце порушення норм ч. 5 ст. 124 Конституції України щодо обов'язковості виконання судових рішень на всій території України», – зазначила уповноважений з прав людини В. Лутковська.

Уповноважений з прав людини зазначила, що в грудні поточного року у Верховній Раді України зареєстровано урядовий законопроект стосовно реструктуризації цих боргів поетапно, починаючи з 2014 р. Враховуючи його соціальну значущість, він, на думку уповноваженого з прав людини, потребує більш широкого діалогу з громадськістю, відповідних роз'яснень щодо необхідності реалізації саме такого механізму поновлення конституційних прав громадян.

Враховуючи поширеність порушень трудових прав працівників, уповноважений з прав людини привернула увагу міністра соціальної політики Н. Королевської на необхідність посилення ролі й ефективності роботи Державної інспекції України з питань праці у захисті трудових прав людини.

Окремо омбудсмен України В. Лутковська привернула увагу міністра соціальної політики Н. Королевської на проблеми, пов'язані з виплатою допомоги на дітей одиноким матерям. Крім того, за словами уповноваженого з прав людини, неприпустимим є припинення виплати допомоги одиноким матерям з підстав встановлення соціальними інспекторами місцевих органів праці та соціального захисту населення батьківства особи, з якою жінка разом проживає. За вищезазначеними проблемними питаннями міністр соціальної політики Н. Королевська дала доручення вивчити ситуацію та доповісти про попередні висновки в цих справах (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Сільськогосподарські підприємства повинні докласти максимум зусиль для збирання та збереження цього річного врожаю. Про це Президент України В. Янукович сказав під час зустрічі в Криму з головою Харківської обласної державної адміністрації М. Добкіним.

За його словами, мова йде про допомогу великих агропідприємств з новітньою технікою невеликим господарствам, які не до кінця укомплектовані. Президент наголосив на тому, щоб штаби, які створені в кожному районі, оперативно допомагали за допомогою тієї техніки, яка вже відпрацювала в одних господарствах, зібрати врожай у інших, – сказав М. Добкін.

Говорячи про хід збирання зернових у Харківській області, він зазначив, що регіон цього року має рекордний урожай озимих. «Це дає нам можливість сподіватися, що Харківська область внесе достойний вклад у сховища України за результатами збиральної кампанії 2013 р.», – наголосив М. Добкін

(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 19.07).

Харківська область активно працює над поліпшенням своєї інвестиційної привабливості та залученням інвестицій. Про це голова Харківської обласної державної адміністрації М. Добкін повідомив Президенту України В. Януковичу під час зустрічі в Криму.

М. Добкін поінформував главу держави про проведення в Харкові круглого столу за участі міністра доходів і зборів О. Клименка та найбільших інвесторів області. Він зазначив, що під час зустрічі обговорювалися відносини між владою та бізнесом.

«Підприємці, які представляють і український бізнес, і компанії з іноземним капіталом, говорять, що новації щодо електронного документообігу, електронної звітності набагато полегшили їх роботу – вони дозволяють заощаджувати час, кошти, а отже, дають можливість говорити про те, що таке державно-приватне партнерство приносить плоди», – наголосив М. Добкін. **(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 19.07).**

Президент України В. Янукович доручив забезпечити доступність плодоовочевої продукції для вітчизняних споживачів. Про це йшлося під час зустрічі глави держави з головою Херсонської обласної державної адміністрації М. Костяком у Криму.

За його словами, сьогодні Херсонщина вирощує понад 2 млн т плодоовочевої продукції завдяки крапельному зрошенню. Окрім того, М. Костяк доповів Президенту про завершення збирання урожаю ранніх зернових в області. «У минулому році ми зібрали всього трохи більше 1 млн т зернових культур, а в цьому році, завдяки тим прогресивним технологіям, які сьогодні застосовуються на Херсонщині, ми зібрали вже тільки ранніх зернових більше 1 млн т», – сказав він. Голова Херсонської ОДА зазначив, що 90 % цьогорічного врожаю становить продовольче зерно.

Під час зустрічі було обговорено питання протипожежних заходів під час збирання врожаю. М. Костяк розповів про минулорічні пожежі, які виникали через посушливе літо. «На Херсонщині була велика пожежа. Коли я побачив, що ми самі не впораємося з цією подією, то я звернувся особисто до Президента України В. Януковича, який дав вказівки і було задіяно Міністерство з надзвичайних ситуацій, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство оборони. І спільними зусиллями ми ліквідували пожежу», – сказав він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 22.07).

Усі тепломережі повинні бути приведені в належний стан для своєчасного старту опалювального сезону та безперебійної подачі тепла. На цьому Президент України В. Янукович наголосив під час зустрічі в Криму з міністром енергетики та вугільної промисловості України Е. Ставицьким.

«Таке доручення я отримав, над цим ми працюємо. Хочу запевнити в тому, що все, як і в попередні роки, відбудеться за планом», – сказав Е. Ставицький. «Ніяких зривів не буде й опалювальний сезон розпочнемо своєчасно. Газу в сховищах вистачає, турбуватися не потрібно», – додав він.

За його словами, під час зустрічі також обговорювалися питання активізації роботи енергетичної галузі у 2013–2014 рр., зокрема, ішлося про реалізацію проекту з будівництва другого агрегату Дністровської ГЕС.

«Це найпотужніший проект з гідроенергетики у Європі, після його здачі Дністровська ГЕС стане найпотужнішою електростанцією», – зазначив міністр. Він повідомив, що задача в експлуатацію другого агрегату запланована на грудень (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 19.07).

Президент України В. Янукович підписав один з «пакета» законів, спрямованих на реалізацію нових соціальних

ініціатив «Діти – майбутнє України» щодо збільшення розміру виплат державної допомоги на дітей-інвалідів.

Законом № 371-VII «Про внесення зміни до статті 18 Закону України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми”» вносяться зміни, що передбачають визначення розміру виплати допомоги на дітей-інвалідів, над якими встановлено опіку чи піклування, на рівні не менше двох прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку без урахування державної соціальної допомоги на дітей-інвалідів.

Так, згідно з законом, 1612 дітей-інвалідів, над якими встановлено опіку чи піклування, отримуватимуть державну допомогу, збільшену на 894 грн.

Нині, відповідно до діючої норми ст. 18 Закону України «Про державну допомогу сім’ям з дітьми», на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, над якими встановлено опіку чи піклування, передбачено виплату державної допомоги в розмірі двох прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку.

Проте, незважаючи на положення ст. 10 Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», яким встановлено, що соціальна допомога призначається і виплачується на дітей-інвалідів віком до 18 років незалежно від одержання інших видів допомоги, вказана допомога вираховується з державної допомоги, встановленої на дітей-інвалідів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, над якими встановлено опіку чи піклування.

Закон було внесено Президентом України до Верховної Ради як невідкладний. Він набирає чинності з наступного дня після опублікування (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 19.07).*

Президент України В. Янукович підписав закони:

– Закон № 379-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо повноважень на здійснення повідомної реєстрації колективних договорів і угод»;

– Закон № 381-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 р.»». *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 22.07).*

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Черкащини з намолотом першого мільйона тонн зерна нового врожаю. «Це трудове досягнення є свідченням вашої відданості хліборобській справі, наполегливості та професіоналізму. Щиро вдячний вам за невтомну працю і вагомий внесок у добробут нашої держави», – ідеться у вітанні глави держави.

Президент побажав хліборобам здоров'я, щастя, благополуччя та нових звершень в ім'я України *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 22.07).*

Прем'єр-міністр України М. Азаров привітав працівників металургійної та гірничодобувної промисловості з професійним святом.

«Сердечно вітаю Вас із професійним святом – Днем працівників металургійної та гірничодобувної промисловості!

Гірничо-металургійний комплекс відіграє провідну роль в економіці держави, є пріоритетним напрямом розвитку вітчизняної промисловості. Галузь стимулює розвиток енергетики, машинобудування, будівництва, а також фінансової та інших сфер економіки і забезпечує підвищення рівня добробуту громадян.

Вам завжди були властиві високий професіоналізм, відповідальне ставлення до роботи, упевненість у своїх силах, готовність до трудових звершень.

У цей день висловлюю вдячність усім працівникам і ветеранам галузі за сумлінну працю на благо України.

Бажаю Вам нових виробничих досягнень, міцного здоров'я, злагоди і добробуту!» – ідеться в привітанні глави уряду *(Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 21.07).*

Перший віце-прем'єр-міністр України С. Арбузов під час зустрічі з членами Європейської Бізнес Асоціації зазначив, що влада докладатиме всіх зусиль для поліпшення умов ведення бізнесу в країні.

Його підтримали міністр економічного розвитку і торгівлі І. Прасолов, міністр аграрної політики і продовольства М. Присяжнюк та заступник міністра доходів і зборів В. Левицький, які також були присутні на зустрічі.

Під час зустрічі представники Європейської Бізнес Асоціації торкнулися теми законів про векселі та трансферне ціноутворення, які були недавно прийняті парламентом. С. Арбузов запевнив їх, що закон про трансферне ціноутворення принесе позитивні наслідки для економіки, незважаючи на те, що депутати Верховної Ради сприйняли цей документ дуже насторожено.

У той же час він відзначив, що використання векселів не є обов'язковим: «Це можливість, а не зобов'язання. Хочете – застосуйте, ніхто живих грошей не відмінює». До того ж перший віце-прем'єр ще раз акцентував увагу на тому, що уряд передбачає мінімум три напрями для застосування векселів: відшкодування заборгованості, відшкодування ПДВ та кредитування.

Перший віце-прем'єр-міністр також запропонував Європейській Бізнес Асоціації у разі, якщо у підприємців виникнуть складнощі, пов'язані з введенням законів у дію, звертатися до уряду за роз'ясненням.

У свою чергу виконавчий директор Європейської Бізнес Асоціації А. Дерев'янка висловила подяку першому віце-прем'єр-міністру за те, що він працює з представниками бізнесу відкрито й прозоро: «Діалог з урядом дуже важливий для нас» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 19.07.*)

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 17 липня ухвалив перші три проекти соціально-економічного розвитку в рамках Державної програми активізації розвитку

економіки на 2013–2014 рр. Зокрема, два проекти щодо розвитку транспортної інфраструктури Вінниці та проект будівництва першої черги Дністровської ГАЕС. Раніше ці проекти було розглянуто та затверджено Фінансово-кредитною радою – робочим органом з відбору пріоритетних проектів.

На своєму засіданні уряд схвалив проект «По оновленню рухомого складу автобусного і тролейбусного парків» у Вінниці, у рамках якого передбачається придбання 40 нових тролейбусів та 30 нових автобусів. Для його реалізації планується залучити під державні гарантії кредит на суму, що не перевищує 113,5 млн грн.

Умовами надання гарантій під ці проекти є ефективна відсоткова ставка до 10 % та строк використання кредиту – до 10 років. Крім того, пропонується встановити погашення та обслуговування кредиту під державні гарантії за рахунок державного бюджету та бюджету Вінниці у співвідношенні 50 на 50. В уряді сподіваються, що реалізація проектів допоможе розвантажити магістральні вулиці міста, уникнути дублювання маршрутів та створить безпечні умови перевезень.

Крім того, уряд проаналізував доцільність надання державних гарантій на оформлення кредиту в сумі до 1,5 млрд грн для реалізації проекту «Будівництво першої черги Дністровської ГАЕС у складі трьох агрегатів». Загальна кошторисна вартість об'єкта становить 8,46 млрд грн, у тому числі за рахунок державного бюджету – 1,56 млрд грн, власних коштів ПАТ «Укргідроенерго» – 4,56 млрд грн, кредитів, у тому числі під державні гарантії – 2,33 млрд грн. Варто зазначити, що станом на 1 січня 2013 р. об'єкт профінансований на суму 5,1 млрд грн. Умовами надання гарантій є ефективна відсоткова ставка до 9,5 % та строк використання кредиту – до 10 років. Згідно з проектом, виконавцем та одержувачем бюджетних коштів є ПАТ «Укргідроенерго».

Своєчасне введення в експлуатацію Дністровської ГАЕС сприятиме забезпеченню потреб енергосистеми України в умовах постійного зростання дефіциту та ризику підвищення вартості енергоресурсів, дасть змогу забезпечити надійну роботу атомних електростанцій. Зокрема, очікується, що після

завершення будівництва виробництво пікової електроенергії двома гідроагрегатами ГАЕС зросте в декілька разів – з 196 до 2030 млн кВт·год на рік (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 19.07.*

Правительство утвердило Порядок функционирования добровольной пожарной охраны. Соответствующее постановление принято на заседании Кабинета Министров 17 июля.

Одним из путей обеспечения пожарной безопасности является создание добровольной пожарной охраны в государстве, формирование общественного сознания и активной позиции граждан в сфере пожарной безопасности, привлечение их к деятельности по предупреждению и тушению пожаров. Мировой опыт свидетельствует, что в странах Европы добровольными пожарными формированиями ликвидируется 30–40 % пожаров на начальной стадии, а в Украине – лишь 3,5–4 %.

Состояние работы с добровольными пожарными формированиями в Украине вызывает обеспокоенность. В государстве наблюдается тенденция к сокращению численности существующих добровольных пожарных команд и дружин. Так, с 1999 г. их количество уменьшилось с 34 до 20 тыс. На вооружении добровольных пожарных команд в это время находятся лишь 2,5 тыс. пожарных автомобилей, из которых 150 в неисправном состоянии и подлежат ремонту. В то же время лишь в 2012 г. добровольными противопожарными формированиями непосредственно до прибытия пожарных подразделений на начальной стадии ликвидированы 1,2 тыс. пожаров, обнаружено и выявлено большое количество нарушений требований пожарной безопасности, которые могли привести к возникновению пожаров. По статистическим данным, для обеспечения надежной защиты объектов хозяйствования и населенных пунктов необходимо создать более 30 тыс. добровольных пожарных команд и дружин.

Порядок функционирования добровольной пожарной охраны разработан на основе европейских стандартов и с учетом опыта иностранных государств и стран СНГ.

Етим Порядком определяється механізм створення добровільних пожежних дружин (команд), реєстрації, задачі, функції, структура, умови здійснення діяльності, фінансове і матеріально-технічне забезпечення, права і обов'язки членів добровільної пожежної охорони.

Прийняття постановлення дозволить упорядочити процедуру створення і функціонування добровільної пожежної охорони, що позитивно впливатиме на підвищення рівня пожежної безпеки в державі (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 20.07).

18 липня 2013 у м. Кишинів відбулося п'яте засідання українсько-молдавської комісії з науково-технічного співробітництва. Українську делегацію очолював перший заступник голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України Б. Гриньов, з Молдавської сторони головував президент Національної академії наук Республіки Молдова академік Г. Дука. Також участь у засіданні взяв Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Молдова С. Пирожков.

Під час заходу сторони обговорили особливості реформування науково-технологічної сфери Молдови та її позитивний досвід. Б. Гриньов у своєму виступі також представив останні зміни в зазначеній сфері відповідно до адміністративної реформи в Україні.

Члени делегацій обмінялись інформацією щодо проектів, представлених на спільний конкурс між Держінформнауки та Академією наук Молдови, їх відповідність конкурсним вимогам та з урахуванням експертної оцінки обох країн та пріоритетів двосторонньої співпраці затвердили шість наукових проектів до фінансування в 2014–2015 рр.

Під час дискусії молдавська сторона ініціювала розгляд питання щодо проведення спільного засідання з проблемних питань басейну Дністра.

Оскільки із січня 2012 р. Молдова є асоційованим членом європейських рамкових програм, сторони наголосили на не-

обхідності співпраці та започаткуванні нових ініціатив з метою спільної участі в міжнародних проектах, а саме Horizon 2020.

Наприкінці засідання було підписано Програму співробітництва у сфері науки і технологій між Держінформнауки України та Академією наук Молдови, яка дасть можливість системно працювати у вищезазначених сферах, та визначено дату наступного засідання українсько-молдавської комісії в Україні (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 22.07).

22 липня в рамках участі у четвертій міністерській зустрічі Східного партнерства, яка проходить у Брюсселі, міністр закордонних справ України Л. Кожара зустрівся з міністром закордонних справ Азербайджанської Республіки Е. Мамед'яровим.

Під час зустрічі було обговорено актуальні питання двосторонніх українсько-азербайджанських відносин та взаємодії двох країн у рамках міжнародних організацій (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 22.07).

Глава внешнеполитического ведомства Финляндии Э. Туомиоя поблагодарил министра иностранных дел Украины Л. Кожару за организацию на высоком уровне выборов Верховного комиссара ОБСЕ по вопросам национальных меньшинств.

Отдельное внимание во время телефонного разговора было уделено вопросам подготовки к проведению министерского заседания ОБСЕ в Киеве в декабре 2013 г.

Э. Туомиоя и Л. Кожара обсудили вопросы активизации двусторонних украинско-финских отношений (*Електронні Вісті (http://elvisti.com)*). – 2013. – 18.07).

Вице-премьер-министр А. Вилкул 20 июля 2013 г. поручил Минрегионстрою и областным администрациям

провести проверку и проанализировать экономическую обоснованность тарифов на жилищно-коммунальные услуги. Об этом он заявил в ходе всеукраинского селекторного совещания по вопросам подготовки к новому отопительному сезону.

«Тарифы на коммунальные услуги должны быть стабильными. Местные советы, которые допустили повышение тарифов, должны еще раз проверить их обоснованность и привести в соответствие с экономической целесообразностью. Этот вопрос находится на особом контроле правительства», – сказал он.

Как сообщалось, недавно представитель Минрегиона заявил, что в новом отопительном сезоне тарифы на тепло для украинцев расти не будут (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 21.07).

ПОЛІТИКА

18–19 июля в Брюсселе состоялось очередное заседание подкомитета № 4 Энергетика, транспорт, ядерная безопасность и экология Комитета по вопросам сотрудничества Украина – ЕС.

Украинскую делегацию возглавил заместитель министра энергетики и угольной промышленности Украины А. Бондаренко, сторону ЕС – исполняющий обязанности руководителя отдела Украина, Молдова, Беларусь, Южный Кавказ Европейской службы внешней деятельности Р. Брендер.

«В ходе заседания стороны детально обсудили вопросы, связанные с охраной окружающей среды и борьбой с изменением климата. Отдельное внимание было уделено возможностям взаимодействия в сфере гражданской защиты», – говорится в сообщении МИД.

Обсуждая вопросы энергетики и повышения энергоэффективности, стороны выразили общее мнение о важности взаимодействия для обеспечения энергобезопасности, диверсификации источников энергоснабжения и использования транзитного потенциала Украины. Отдельное внимание было уделено проблематике ядерной безопасности. В рамках засе-

дания состоялся обмен мнениями относительно дальнейшего сотрудничества в сфере транспорта и усилий по разработке транспортных сетей Украины и ЕС.

Отдельное внимание было уделено переговорному процессу по соглашению об общем авиационном пространстве Украина – ЕС. Также обсуждались вопросы взаимодействия Украины и ЕС в космической отрасли. Ранее европейский комиссар по вопросам расширения ЕС и европейской политики соседства Ш. Фюле во время встречи с журналистами в Брюсселе заявил, что Европейский Союз положительно оценивает результаты саммита Украина – ЕС (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 21.07).

Шевченковский райсуд Киева оштрафовал семь из девяти активистов, против которых были возбуждены дела из-за акции на майдане Незалежности в четверг, 18 июля. Об этом сообщает пресс-служба УДАРа со ссылкой на юриста партии В. Бондаренко.

Ранее Шевченковский райсуд Киева закрыл дело, возбужденное против двух активистов И. Галактионова и И. Гаркавенко в связи с отсутствием состава правонарушения.

18 июля во время митинга против произвола милиции на майдане Незалежности «Беркут» задержал активистов. Об этом сообщает «Зеркало недели. Украина» (*Електронні Віснi* (<http://elvist.com>). – 2013. – 19.07).

УДАР требует утверждения нового порядка аттестации представителей МВД и проведения настоящей, а не формальной проверки всех без исключения райотделов милиции. Об этом говорится в заявлении партии.

«В последнее время складывается впечатление, что совершенные преступления сотрудниками МВД стали для украинской милиции обычным явлением. Так же, как стало привычным формально “проходить” переаттестации. Действующая на сегодня Инструкция о порядке проведения аттестации

личного состава органов внутренних дел Украины позволяет пройти аттестацию любому садисту и насильнику в погонах. Именно поэтому мы требуем, чтобы был утвержден новый порядок аттестации представителей МВД», – отмечается в заявлении партии. В УДАРе настаивают, чтобы аттестационные комиссии в обязательном порядке включали народных депутатов, представителей политических партий, сформировавших фракции в Верховной Раде, а на местном уровне – партий, сформировавших свои фракции в местных советах, представителей общественных организаций, причем квота последних в аттестационных комиссиях должно быть не менее 40 % (*Украинский Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2013. – 22.07).

Совет Независимого медиапрофсоюза и Национальный союз журналистов Украины обратились к Президенту В. Януковичу с требованием уволить министра внутренних дел В. Захарченко. Соответствующее решение было принято во время Совета НМПУ 19 июля, сообщает пресс-служба организации. «Министр публично давал обещания обеспечить безопасность журналистов, однако свое слово не сдержал. В сегодняшнем виде милиция представляет общественную опасность», – говорится в заявлении НСЖУ и НМПУ.

Медиапрофсоюз и Союз журналистов также обращаются к Генпрокуратуре с требованием наказать милиционеров, избивших журналистов в ночь на пятницу.

Примерно в час ночи 19 июля бойцы спецподразделения МВД «Беркут» избили журналистов в центре Киева. Минимум четыре работника СМИ пострадали от милицейской агрессии, в том числе журналисты «5 канала». Независимый медиапрофсоюз и Союз журналистов требуют от Генпрокуратуры провести расследование и наказать виновных милиционеров. Медиаорганизации также считают, что В. Захарченко не контролирует ситуацию в ведомстве и должен или сам написать заявление об отставке, или такое решение должен принять Президент. Об этом сообщает «Украинская правда» (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 19.07).

На найближчому засіданні Київради депутати приймуть звернення до Верховної Ради з приводу виборів у Києві.

Про це повідомив голова КМДА О. Попов 22 липня під час зустрічі з представниками профспілок бюджетних організацій міста.

О. Попов нагадав, що 19 липня пройшли консультації з представниками політичних сил, які блокують роботу Київради. У вівторок, 23 липня, за його словами, будуть проведені консультації з керівниками фракцій Київради, на яких, зокрема, планується обговорити ситуацію з виборами в Києві.

«Київрада повинна відреагувати на ситуацію, що склалася, тому на найближчому засіданні міськради може бути підготовлено та направлено до Верховної Ради відповідне звернення щодо позиції місцевої влади з цього питання», – сказав він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2013/07/22/6994705/>). – 2013. – 22.07).

Шевченківський райсуд Києва засудив до 10 днів арешту ініціатора Врадіївської ходи В. Любарця за порушення правил проведення мирних зборів. Як повідомляє Радіо Свобода, таке рішення оголосив суддя А. Саадулаєв.

У відповідь В. Любарць оголосив голодування. Кілька активістів, які його підтримували, також приєдналися до цієї акції. Раніше інший суддя Шевченківського суду за таким же обвинуваченням виправдав В. Любарця, не знайшовши складу правопорушення. Міліція склала проти активіста два протоколи за звинуваченням у порушенні правил проведення мирних зборів, але в різні дні: 19 і 20 липня (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 22.07).

Учасники Врадиевського шествія намерені в наступуючу субботу, 27 юля, снова установити палатки на майдане Незалежності в Києве и восстановити ночные дежурства. Об этом «5-му каналу» заявил организатор акции

В. Любарец. Сейчас организован сбор подписей граждан, которые также недовольны действиями милиции, – их собрали около 200. В пресс-службе столичной милиции телеканалу сообщили, что правоохранители не будут разгонять акцию протеста, однако отметили, что вмешаются, если митингующие начнут нарушать законы.

Поздно вечером 18 июля милиция разогнала митинг, который проводили жители пгт Вradiевка, где в ночь на 27 июня сотрудники милиции изнасиловали женщину. Также к митингующим присоединились столичные общественные активисты.

19 июля на пресс-конференции начальник ГУ МВД в г. Киеве В. Коряк сообщил, что бойцы спецподразделения милиции «Беркут» во время сноса палаток участников акции протеста из Вradiевки не нарушали инструкции. Об этом сообщает ForUm (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 22.07).

Министр социальной политики, лидер партии «Украина – Вперед!» Н. Королевская отрицает намерение партии влиться в Партию регионов. Об этом она сказала в интервью изданию «Эксперт».

«Никуда мы не вливаемся!» – заявила Н. Королевская, отвечая на вопрос о том, что в последнее время она не занимается развитием партии, что может означать ее постепенное влияние в ПР.

По словам политика, свое время она сейчас полностью посвящает работе в Минсоцполитики.

«Я отошла от оперативного управления. Все текущие вопросы по развитию партии переданы моему коллеге, заместителю главы партии Е. Сулову», – рассказала Н. Королевская.

Она добавила, что из партии команда никуда не уходит, и с ней остались все соратники. Как сообщалось, партия «Украина – Вперед!» набрала 1,58 % голосов избирателей на парламентских выборах 2012 г. (*Упро.ua* (http://www.utro.ua/ru/politika/korolevskaya_otritsaet_namerenie_partii_ukraina_vpered_vlitsya_v_pr1374492771)). – 2013. – 22.07).

В 2013 финансовом году (с 1 июля 2012 г. по 30 июня 2013 г.) Украине удалось достигнуть положительных результатов в сотрудничестве со Всемирным банком – в стране активизировалась реализация инвестиционных проектов, которые осуществляются при содействии ВБ. Объем инвестиционных средств, использованных на реализацию этих проектов из общей суммы проектного портфеля, достиг рекордного показателя за все годы сотрудничества с ВБ.

Об этом шла речь на совместном заседании Министерства экономического развития и торговли (МЭРТ) и ВБ по пересмотру проектного портфеля ВБ в Украине.

«В последние годы нам удалось заложить основу для улучшения состояния портфеля проектов ВБ в Украине, сформировать структуру портфеля в соответствии с потребностями украинской стороны. Это позволило в 2013 финансовом году достичь рекордного за все годы сотрудничества с Банком процента использования средств. Таким образом, в этом году Украина заняла шестое место по объемам освоения средств среди 22 стран Европы и Центральной Азии. Также Украина занимает пятое место в регионе по объему портфеля, который состоит из 10 проектов на общую сумму 2,043 млрд дол.», – сообщил глава Министерства экономического развития и торговли И. Прасолов.

Он отметил, что достижению таких высоких показателей способствовала практика формировать четкие планы-графики выполнения мероприятий в рамках инвестиционных проектов, которую Министерство экономического развития и торговли ввело совместно с ВБ. Эти планы содержат перечень мероприятий и плановые показатели использования средств в разрезе каждого действующего проекта. Во время совместных пересмотров проектного портфеля, которые проходят регулярно раз в полгода, планы-графики анализируются, что дает возможность увидеть результативность выполненных мероприятий и экономический эффект от их реализации и откорректировать дальнейшие действия.

Проекты, реализуемые в Украине при содействии ВБ, направлены на улучшение качества жизни населения. Например, проект развития городской инфраструктуры, на реализацию которого ВБ выделил 140 млн дол. (реконструкция городов, повышение энергоэффективности коммунальных предприятий); проект реабилитации ГЭС (166 млн дол.) и др.

Директор ВБ по Украине, Беларуси и Молдове Ч. Фан отметил явные успехи Украины в активизации работы. Он также сообщил, что если положительная динамика сохранится, ВБ банк не исключает возможность увеличить ежегодный объем ресурсов для Украины с 500 млн дол. до 1 млрд дол. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 22.07).

По итогам 2012 г. Украина вошла тридцатку крупнейших импортеров мира и заняла 25-е место. Об этом говорится в отчете Всемирной торговой организации World Trade Report -2013, доступном на сайте организации.

Объем импорта страны за прошлый год составил 85 млрд дол. По объемам импорта услуг, Украина стала 24-й при потраченных 19 млрд дол. Ежегодный прирост импорта в Украину составляет не менее 2 %. По экспортным показателям Украина стала 37-й в мировом рейтинге. Объемы экспорта в 2012 г. составили 68,5 млрд дол. (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 22.07).

Высокий урожай и розничные продажи компенсируют спад в промышленности и строительстве.

В июне индекс производства базовых отраслей украинской экономики возрос впервые за год, заявляют в Национальном банке. «В июне впервые за последние 12 месяцев наблюдалось повышение индекса производства базовых отраслей – на 0,9 % в годовом исчислении. Снижение по сравнению с соответствующим периодом прошлого года за январь – июнь замедлилось до 2,6 % (-3,5 % в январе – мае). Наибольший положительный вклад в прирост индекса имело сельско-

хозяйственное производство, объемы которого за январь – июнь даже на фоне высокой базы сравнения прошлого года увеличились на 15,4 % по сравнению с соответствующим периодом прошлого года», – говорится в сообщении регулятора.

Кроме того, в июне наблюдалось замедление темпов снижения промышленного производства до 5,7 % с 9,3 % в мае. При этом внутренний потребительский спрос остается на достаточно высоком уровне: рост оборота розничной торговли в июне составил 9,5 %, в январе – июне – 11,2 %.

Напомним, что индекс базовых отраслей – это более узкий аналог индекса ВВП, учитывающий четыре отрасли (промышленность, строительство, сельское хозяйство и розничную торговлю). Для расчета этого показателя используются данные по динамике видов экономической деятельности, которые составляют более 40 % ВВП (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 22.07).

Государственная служба статистики улучшила показатель золотовалютных резервов НБУ на 0,4 п. п., или на 101 млн дол. – до 23,245 млрд дол., против обнародованного ранее Нацбанком показателя на 1 июля в 23,144 млрд дол. Об этом сообщается на сайте Государственной службы статистики Украины.

По данным Госстата, золотовалютные резервы НБУ в июне снизились на 5,3 %, или на 1,296 млрд дол., и на 1 июля составили 23,245 млрд дол. С начала 2013 г. золотовалютные резервы НБУ снизились на 5,3 %, или на 1,301 млрд дол. С начала 2013 г. золотовалютные резервы НБУ снизились на 5,3 %, или на 1,301 млрд дол.

По данным на сайте Государственной службы статистики, на 1 июля 2013 г. резервы в иностранной валюте составили 21,698 млрд дол., резервная позиция в МВФ – 0,03 млн дол., специальные права заимствования – 14,32 млн дол., золото – 1,533 млрд дол.

Как сообщалось, по предварительным оценкам НБУ, золотовалютные резервы в июне снизились на 5,7 %, или на

1,397 млрд дол., и на 1 июля составили 23,144 млрд дол., с начала 2013 г. золотовалютные резервы НБУ снизились на 5,7 %, или на 1,402 млрд дол. (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 19.07).

Украинские птицефабрики будут экспортировать курятину в ЕС.

С 24 июля четыре украинских предприятия, производящие продукцию птицеводства, начнут экспорт в страны Европейского Союза. В частности, разрешение на это получили ПАО Мироновская птицефабрика, Мироновский мясоперерабатывающий завод Легко, ООО Агротарс и ООО Птицефабрика Снятинская Нова. Об этом сообщил министр аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк, слова которого передает пресс-служба ведомства.

«В декабре прошлого года было принято решение о включении Украины в список стран, имеющих право экспортировать продукцию птицеводства в ЕС. С этого времени на предприятиях, которые хотели выйти со своей продукцией на европейский рынок, продолжались проверки. Производство должно было соответствовать всем требованиям законодательства ЕС», – отметил министр.

По словам главы ведомства, по результатам проверок Государственная ветеринарная и фитосанитарная служба Украины предоставила Генеральному директорату Европейской комиссии по вопросам охраны здоровья и прав потребителей (ГД САНКО) перечень предприятий для принятия решения. «Сейчас процедура согласования уже завершена. Для Украины, как аграрной страны, это очень важно, поскольку отечественные производители впервые получили возможность поставлять европейским потребителям не только сырье, но и готовые пищевые продукты», – отметил Н. Присяжнюк.

В свою очередь, в Госветфитослужбе Украины отмечают, что для получения украинскими предприятиями разрешения на экспорт пищевых продуктов животного происхождения необходимо было подтвердить, что действующая система госу-

дарственного контроля обеспечивает надлежащий уровень безопасности продуктов птицеводства. На всех предприятиях, которые будут осуществлять экспорт в ЕС, внедрена система контроля качества НАССР (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2013. – 22.07).

За первое полугодие в сводный бюджет Украины поступило 204 млрд грн. Это на 1,7 млрд грн превышает показатели соответствующего периода прошлого года. Об этом сообщает Министерство доходов и сборов Украины.

По данным ведомства, государственный бюджет получил 160,9 млрд грн, местные – 43,5 млрд грн.

Большинство поступлений сводный бюджет получил от налога на добавленную стоимость. За первое полугодие текущего года поступило 61,4 млрд грн этого налога, отметили в Миндоходов.

Налогом на прибыль предприятий уплачено 30,8 млрд грн, акцизного налога с произведенных в Украине подакцизных товаров (продукции) – 14,7 млрд грн. Поступления от ввозной пошлины составили 6,2 млрд грн.

В разрезе основных платежей прирост обеспечен по налогу на прибыль на 6,4 %, по сравнению с аналогичным периодом прошлого года бюджет получил больше на 1,8 млрд грн. Дополнительные поступления по налогу на добавленную стоимость с произведенных в Украине товаров составили 2,7 млрд грн, больше на 6,7 % по сравнению с январем – июнем 2012 г., акцизного налога – 2,4 млрд грн (на 20,9 % больше) (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 22.07).

После выполнения Украиной обязательств по реформированию транспортной отрасли, прописанных в Соглашении об ассоциации, ЕС в качестве гранта выделит Украине 65 млн евро. Об этом на пресс-конференции заявил председатель операционного отдела представительства ЕС в Украине Э. Расбаш.

«ЕС поддерживает те реформы, которые ведут к модернизации дорожного транспорта, авиационного, автомобильного, морских портов и внутренних водных путей в Украине. ЕС выделяет 65 млн евро в виде гранта украинскому правительству», – сказал Э. Расбаш.

При этом, как отметил он, Украина в свою очередь должна выполнить свои обязательства по реформированию транспортного сектора. Все обязательства прописаны на 12 страницах Соглашения об ассоциации, которое, как убежден Э. Расбаш, будет подписано в этом году в Вильнюсе.

Кроме этого, по его словам, европейский инвестиционный банк выделит Украине 41 млн евро на управление авиационным транспортом и 200 млн евро на расширение сети трансъевропейских дорог.

«Средства от европейского инвестиционного банка – это кредит и Украина будет его со временем выплачивать», – отметил представитель ЕС.

Напомним, с 2008 г. в рамках партнерства с ЕС с Министерством инфраструктуры была разработана «Транспортная стратегия Украины» на период до 2020 г., которая была утверждена правительством в октябре 2010 г. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 22.07).

Середній розмір призначеної субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг на одну сім'ю в червні 2013 р. збільшився у порівнянні з відповідним періодом минулого року на 9,1 % і становив 72,2 грн. Про це йдеться в даних Державної служби статистики, передає УНН.

Серед регіонів найбільший розмір спостерігався в місті Києві та Полтавській області (154,9 грн та 134,1 грн відповідно), найменший – у Херсонській, Житомирській та Чернівецькій областях (16,2 – 30,9 грн).

За кількісним складом сімей-одержувачів субсидій переважають сім'ї з однієї особи, у червні 2013 р. їх частка становила 80,7 % усіх сімей.

Загальна сума субсидій, призначених сім'ям для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг

у січні – червні 2013 р., становила 57,7 млн грн, що на 15,8 млн грн менше відповідного показника 2012 р., з неї у міських поселеннях – 53,0 млн грн, у сільській місцевості – 4,7 млн грн.

У січні – червні 2013 р. 210,7 тис. сімей (87,8 % із числа тих, які звернулися) було призначено субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, з них у міських поселеннях – 48,1 тис. сімей, у сільській місцевості – 162,6 тис. сімей.

За січень – червень 2013 р. загальна сума субсидій готівкою, призначених сім'ям на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, становила 162,8 млн грн, з неї у міських поселеннях – 42,9 млн грн, у сільській місцевості – 119,9 млн грн (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

У січні – червні на Луганщині експортували товарів на більш ніж 1,6 млрд дол. Про це УНН повідомили в прес-службі Головного управління Міндоходів у Луганській області.

Згідно з повідомленням ГУ Міндоходів у Луганській області, загальна сума експортованих товарів на 5 % більша, ніж за аналогічний період минулого року.

Основні покупці виробленої на Луганщині продукції – компанії Росії, Білорусі, Казахстану, Туреччини, країн ЄС. Найбільшим попитом за кордоном користуються металургійні вироби, промислові товари, кам'яне вугілля, запчастини для залізничного транспорту та одяг.

Як раніше повідомляв УНН, у поточному році на Луганщині на 14 % зросли обсяги експорту хімічної продукції (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 22.07).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Вероятность дефолта в Украине увеличилась до 44,25 %, таким образом, Украина заняла седьмое место в рейтинге вероятности дефолта, который составило международное рейтинговое агентство Standard & Poor's (S&P). Об это говорится в отчете Capital IQ за II квартал 2013 г., обнародованном на сайте агентства.

По мнению аналитиков S&P, вероятность дефолта Украины в течение следующих пяти лет во II квартале 2013 г. увеличилась до 44,25 % по сравнению с 34,8 %, которые наблюдались в I квартале.

Напомним, что в предыдущем исследовании вероятности дефолта Украина заняла шестое место. В свою очередь Россия в рейтинге вероятности дефолта S&P заняла 30-е место. Также S&P сообщило, что уровень риска дефолта стран повысился после заявления ФРС США о вероятном сокращении программы количественного смягчения экономики.

Напомним, 1 июля Международное рейтинговое агентство Fitch ухудшило прогноз рейтингов Украины со «стабильного» до «негативного». В то же время краткосрочный и долгосрочный рейтинги дефолта эмитента (РДЭ) подтверждены на уровне «В». Потолок странового рейтинга также подтвержден на уровне «В» (существенно недостаточный уровень кредитоспособности).

«Пересмотр прогноза по рейтингу отражает вероятность дальнейшего уменьшения международных резервов, поскольку у страны сложное расписание выплат внешнего долга до 2014 г., а также трудности в привлечении заимствований с международных рынков капитала», – говорилось в сообщении Fitch.

Fitch отметило, что рейтинг получил поддержку от способности Украины (а также госкорпораций и банков) сохранять доступ на международные рынки с середины 2012 г. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 22.07).

Рост спроса на валюту, который традиционно наблюдается осенью, поставит правительство перед выбором, что важнее – бюджетники или стабильная гривня. Такое мнение выразил директор «CASE-Украина» Д. Боярчук.

«Впереди тяжелая осень. И вот здесь у правительства возникнет дилемма: кого принести в жертву – бюджетников или валютный курс. Для удовлетворения одних нужно печатать гривню, а для стабильности валютного курса этого делать нельзя», – отметил он.

По его мнению, сокращение золотовалютных ресурсов, объем которых упал до шестилетнего минимума, приближает к закономерной развязке, однако предсказывать развитие событий невозможно.

«Сегодня руководство страны готово положить все на алтарь валютной стабильности. Такая позиция вынудила многих аналитиков пересмотреть свои прогнозы по валютному курсу с негативного на стабильный. Но при этом эти прогнозы имеют скромную приписку, что в случае потери контроля реализуется шоковый сценарий», – отметил он. Напомним, что официальный курс гривни не менялся уже более года (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2013. – 22.07).

Украина тратит очень большие суммы на обслуживание государственного долга, увеличивая при этом дефицит государственного бюджета.

По оценкам специалистов, в Украине средний уровень внешнего долга – около 30 % ВВП. Но привлеченные Украиной займы отличаются своей краткосрочностью и высоким уровнем процентных ставок. Так, обслуживание государственного долга Украины в процентах к ВВП сравнимо с тем, что существует в США и Великобритании, но уровень задолженности в США превышает 100 %, а в Великобритании – свыше 80 %.

При этом уже сейчас обслуживание государственного долга в 35 млрд грн превышает расходы из государственного

бюджета на образование и здравоохранение, вместе взятые, и постоянно возрастает как в абсолютном значении, так и относительно общего фонда бюджета. Кроме того, займы в Украине привлекаются на покрытие текущих расходов, а не капиталовложений, создающих основу для возврата основной части долга. Это противоречит логике поведения успешных предпринимателей, которые в основном не привлекают кредиты для осуществления текущих выплат, так как нередко это приводит к банкротству, напоминает Ганущак.

Политика привлечения заимствований в мире отличается, но ряд стран склоняются к возврату к «золотому правилу», что означает бездефицитность бюджета. Так, в Великобритании и ФРГ дефицит разрешается только для бюджета развития. В Швейцарии дефицит вообще нельзя планировать. Если возникает дефицит в течение выполнения бюджета, его необходимо покрыть на протяжении трех лет путем создания профицита бюджета. Жесткие правила введены в Испании, где в некризисные времена дефицит не допускается, а в период кризиса разрешается в размере не более 1 %. Бездефицитности бюджета требуют в Португалии, Японии, Эстонии.

«В Украине, наоборот, ситуация только ухудшается. Если раньше покрытие дефицита бюджета было гарантировано кредитными линиями международных финансовых организаций, то сегодня такие источники не определены. Более того, правительство берет дополнительные бюджетные обязательства под несуществующие доходы, как это было в 2012 г., в частности, под так называемые социальные инициативы президента. Очевидно, что при прогнозном росте ВВП в 4 %, а фактическом – 0,5 % в доходах госбюджета образовалась серьезная дыра», – пишет издание.

В соответствии с Бюджетным кодексом, необходимо было провести секвестр бюджета, но официально заявить об этом правительство побоялось. Как следствие, ряд бюджетных назначений так и не были профинансированы, хотя главные распорядители уже взяли бюджетные обязательства, в частности, по закупке товаров, работ и услуг. Бюджет фактически перешел на ручное управление, когда Премьер лично опреде-

ляет, какие статьи и программы необходимо финансировать. Государственное казначейство лихорадит – ежедневный остаток на его счету иногда не превышает нескольких миллионов, что является критическим показателем.

Напомним, общая сумма государственного и гарантированного государством долга Украины с начала года возросла на 4,084 млрд дол., или на 6,33 %, составив на конец мая 68,579 млрд (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 21.07).

Экономические индикаторы свидетельствуют о постепенном возвращении к росту экономики Европы. Об этом заявил еврокомиссар по экономике и финансам О. Рен.

«Во вторую половину 2013 г. мы входим на фоне стабилизации экономической активности и повышение доверия», – отметил О. Рен.

В то же время он заявил, что в 2014 г. уровень безработицы все еще будет находиться на недопустимо высоком уровне, хотя и будет зафиксирован небольшой рост занятости.

«Мы прогнозируем структурное улучшение бюджетных расходов примерно на 0,8 % в 2013 г. как в еврозоне, так и в ЕС в целом», – отметил О. Рен. Как сообщалось, страны-члены Евросоюза договорились по проекту бюджета ЕС на 2014 г. с расходами в размере 134,8 млрд евро (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 21.07).

Правительство Греции не будет вводить новые меры экономии до 2015 г.

Министр финансов Греции Я. Стурнарас исключил введение новых жестких мер экономии до конца 2014 г. «Мы не нуждаемся в новых мерах в 2013 г. и в 2014 г., если придерживаться сроков и бюджета», – заверил министр журналистам.

По его словам, министерство рассматривает способы вознаграждения налогоплательщиков «с помощью соответствующих стимулов». После снижения НДС на ресторанный

бизнес ближайшей целью является снижение стоимости страховых взносов, а затем снижение налоговых ставок до конкурентного с соседними странами уровня, снижение косвенных налогов, как только позволят финансовые условия. Министр не исключил и снижения кредитных ставок, но отметил, что все подобные меры «должны приниматься в нужное время, то есть после достижения первичного профицита». Я. Стурнарас заявил также, что дефицит финансирования после июля 2014 г. «будет мал для того, чтобы создать какую-либо проблему».

Средства в рамках второй международной антикризисной программы для Греции уже выделены до конца июля 2014 г. Ранее представители МВФ заявляли, что до июля 2014 г. не будет «никакого зазора» в финансировании Греции и Международный валютный фонд не рассматривает прекращение платежей в рамках антикризисной программы. Новые экономические меры в Греции вызвали массовую волну протестов и забастовок (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 21.07).

Международное рейтинговое агентство Moody's улучшило прогноз для экономики США с «негативного» на «стабильный» и подтвердило наивысший кредитный рейтинг «AAA».

В заявлении агентства говорится, что экономика США росла быстрее, чем экономики других стран с тем же рейтингом. Также агентство отмечает, что несмотря на сворачивание антикризисных мер, ситуация осталась стабильной, а размер госдолга продолжал сокращаться.

В июне рейтинговое агентство Standard & Poor's также повысило прогноз для экономики США. Об этом сообщает BBC (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 19.07).

Страны «большой двадцатки» намерены закрыть лазейки, позволяющие концернам уклоняться от уплаты нало-

206. На проходящем в Москве совещании министров финансов и глав национальных банков одобрен план действий.

Инициатива, выдвинутая Организацией экономического сотрудничества и развития (ОЭСР) должна быть окончательно утверждена на предстоящем в сентябре саммите «большой двадцатки». По данным экспертов, в результате уклонения крупнейших концернов от уплаты налогов, государства ежегодно теряют сотни миллиардов евро. Таким корпорациям, как Google, Apple или Amazon, путем сокрытия источников доходов удается снизить налоги до минимума.

Реализация плана действий из 15 пунктов станет крупнейшей с 20-х годов XX в. реформой мировой системы налогообложения, заявил, выступая в Москве, генеральный секретарь ОЭСР Хосе Анхель Гурриа. По его словам, впредь фирмы будут обязаны представлять данные о том, где и какую прибыль они получают. Предусматривается также гармонизация систем налогообложения разных стран. Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Вісми* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 22.07).

Американский город Детройт в штате Мичиган, бывший некогда столицей автопрома США, начал процедуру банкротства из-за многомиллионного бюджетного дефицита и внешних долгов, превышающих 15 млрд дол. Если суд признает финансовую несостоятельность города, это станет крупнейшим муниципальным банкротством в истории США.

Для спасения города из кризиса власти штата назначили Детройту сити-менеджера по решению экстренных вопросов. Им стал юрист и финансист К. Опп, который однажды уже спас от банкротства автомобильный концерн Chrysler. К. Опп попросил у федерального судьи время на то, чтобы разобраться с городскими активами и провести переговоры с кредиторами. Если ему будет позволено, К. Опп сможет ликвидировать городские активы, чтобы найти средства на выплату долгов и пенсий.

В прошлом месяце Детройт был вынужден прекратить выплаты по внешним долгам, чтобы выполнить обязательства перед горожанами в виде выплат пенсий, соцпакетов и взносов на поддержание городской инфраструктуры. Мэр города Д. Бинг заверил жителей Детройта, что зарплаты муниципальных служащим будут исправно выплачиваться, чтобы городские службы работали без перебоев.

Между тем К. Орт предсказывает, что в долгосрочной перспективе внешний долг города может возрасти до 20 млрд дол. В этой связи он полагает, что объявление банкротства может стать первым шагом на пути спасения Детройта из долговой ямы.

Заявление с просьбой признать город банкротом было отправлено в федеральные инстанции 18 июля. В сопроводительном письме губернатор Мичигана Р. Снайдер написал, что поддерживает это прошение.

Аналитики опасаются, что в сложившейся ситуации многие компании могут уйти из Детройта. Однако автомобильный гигант General Motors уже заявил, что банкротство города никак не отразится на работе концерна, и более того, даст Детройту возможность начать все с чистого листа.

Некогда процветающая столица американского автопрома, Детройт вот уже несколько лет испытывает финансовые затруднения, связанные не в последнюю очередь с резким сокращением населения. В период с 2000 по 2010 г. число жителей города сократилось на 250 тыс. Большинство уехало жить в другие штаты. Во многом это связано с сокращением инвестиций в городскую инфраструктуру.

Детройт – не первый американский город, решивший объявить себя банкротом. В 2012 г. три города в Калифорнии – Стоктон, Маммот и Сан-Бернардино – сделали то же самое. В 2011 г. Харрисбург в Пенсильвании также подавал прошение, но оно было отклонено. Однако Детройт значительно больше всех этих городов и занимает куда более значительное место в промышленности и экономике Соединенных Штатов. 18 июля Белый дом заявил, что пристально следит за развитием ситуации в Детройте. Об этом сообщает BBC (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 19.07).

Судья американского штата Мичиган распорядился отозвать заявление сити-менеджера о признании города Детройта банкротом.

По мнению судьи, заявление нарушает Конституцию и законы штата. В четверг Детройт, бывший некогда столицей автопрома США, начал процедуру банкротства из-за многомиллионного бюджетного дефицита и внешних долгов, превышающих 15 млрд дол. Накануне губернатор штата Мичиган Р. Снайдер заявил, что банкротство Детройта может вернуть вспять длящийся уже несколько десятилетий процесс медленного умирания города (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 20.07).

Государственный долг Бельгии по итогам января – марта 2013 г. увеличился в квартальном исчислении на 4,7 % до 104,5 % ВВП. Таким образом, число европейских государств с долгом выше 100 % ВВП увеличилось до пяти.

В абсолютном выражении долг Бельгии возрос с 375,4 млрд до 394,2 млрд евро. По итогам I квартала прошлого года заимствования составили 378,7 млрд евро или 101,8 % ВВП, то есть госдолг Бельгии уже пересекал отметку в 100 % ВВП.

У других государств с большим долгом показатель также возрос. У Греции заимствования в годичном исчислении увеличились на 24 % до 160,5 %, у Ирландии – на 18,3 % до 125,1 %, у Португалии – на 24,9 % до 127,2 % ВВП, у Италии – на 6,5 % до 130,3 % ВВП.

В целом по Евросоюзу уменьшить долг в годичном выражении удалось Дании, Латвии и Литве. По сравнению с IV кварталом прошлого года объем заимствований уменьшили Германии и Эстония. У последней самый маленький долг в ЕС – 10 % ВВП. Европа находится в самой длинной рецессии с момента основания ЕС в 1999 г. Пять государств-членов союза были вынуждены обратиться за международной кредитной поддержкой. Нынешняя рецессия является второй за последние четыре года. По прогнозу ЕЦБ, экономика ЕС в 2013 г. сократится на 0,6 % (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 22.07).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 54

Бюлетень підготували:
Т. Гранчак, О. Рябокони, І. Соколова.

Редактори: Т. Дубас,
О. Федоренко, Ю. Шлапак
Комп’ютерна верстка:
І. Соколова

Підп. до друку 23.07.2013
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 2,85. Наклад 8 пр.
Видається в друкованому та електронному вигляді
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.